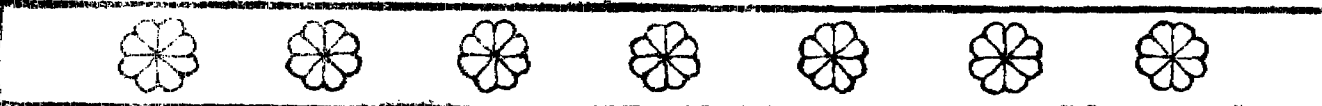

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ένας λαός εμψυχώνεται από
δείξη πόνου, δε φοβάται την
απόδειξη — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ' ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 24 ΤΟΥ ΜΗΝ ΗΡΙΟ. 2 ΗΡΕΘΜΟΣ 345

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΚΑΙΡΕ. Το βίο (μετάφρ. Η. Βραϊλικού).
ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. Η Τζακόντα (μετάφρ. Α. Μαρ-
κουζόγλου).
ΦΩΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ. Έρωτες.
ΒΗΘΕΩΡΗΤΗΣ. Το γλωσσικό φάσμα Πανεργατικό
συνέδριο του Βόλου.
ΕΥΑ. Μύθος.
Τ' ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΪΔΗ.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ρώμος Φιλύρας. Μελιχέρτης.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΟ ΛΟΓΟΝ ΔΙΑΤΙΚΟ—
Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΪΔΗ

Αξιότιμε Κύριε,

Από καιρού έκπεπτόμεθα να προβώμεν εις εκ-
δοσιν των Απαντων του εξαδέλφου μας και θείου,
Έμμανουήλ Δ. Ροΐδου. Η ανάγκη ταύτης εκδό-
σεως έφάνητο τοσούτω μάλλον επείγουσα εις πάντας
τους αγαπώντας τα Έλληνικά γράμματα, καθ' όσον,
εκτός της Παπίσης Ιωάννας, των Ειδώλων και
του α' τόμου των Παρέργων, τα λοιπά των έργων.
δηλαδή το πλείστον και πιθανώς το πρωτοτυπέ-
ρον των προϊόντων του καλάρου του Ροΐδου, τε-
θαμμένα εντός περιοδικών, ημερολογίων και εφημε-
ρίδων, είναι σήμερα σχεδόν άγνωστα εις την νεω-
τέραν γενεάν και κινδυνεύουσι ν' απολεσθώσι διά
παντός.

Η συλλογή του διεσπαρμένου υλικού, απαι-
τούσα χρόνον και κόπον πολλόν, μέλλε σήμερον έπε-
ρατώθη. Δυστυχώς, παρ' όλον των καταναλωθέντων
χρόνον και κόπον και παρ' όλην την προθυμίαν,
μεθ' ης πολλοί φίλοι, εκτιμώντες την σπουδαιότητα
της εργασίας, μάς έδόθησαν, δέν δυνάμεθα να εί-
πωμεν ότι το έργο συνεπληρώθη τελείως. Αφ' έ-
νόου, τρία διηγήματα, ών έχην σώζεσθαι εις τα χει-
ρόγραφα του Ροΐδου, δηλαδή: 'Ο Σύλλογος των
κοιτών φουσταίων, το Έγκλειδίον ερωτηματιο-
φίας και ο Θάνατος Πιθήκων, ουδέποτε άνεύρομεν
δημοσιευμένα. Αφ' έτέρου, ο Ροΐδης, ως γνωστόν,
έδημοσίευσε και άνυπογράφως πλείστα πολιτικά έρ-
θρα και άνταποκρίσεις, ών μέρος, ιδίως τα εις εφη-
μερίδας του έξωτερικού σταλέντα, δέν κατορθώσαμεν
να συλλέξωμεν. Παρακαλούμεν λοιπόν έρμώς τους
τυχόν γνωρίζοντας τοιαύτα άρθρα να λάβουν την
καλοσύνην να μάς τα ύποδείξουν.

Έξ άλλου, το Έργο του Ροΐδου θά έμνε κο-
λοδόν, εάν δέν περιείχε και άπάνθισμα των επι-
στολών του. Η αλληλογραφία αύτη δέν διεξήγετο
μόνον Έλληνιστί. Έκ δέ της δημοσιεύσεως γραμ-

μάτων, Γαλλιστί, Ίταλιστί ή Αγγλιστί γραφέντων,
θά καταφανή ή κομψότης, μεθ' ης ο συγγραφεύς
των Ειδώλων χειρίζετο και τας έννας άκόμη γλώσ-
σας. Παρακαλούμεν λοιπόν τους εκτέχοντας έπιστο-
στολάς του Ροΐδου να στείλωσιν ή τα κείμενα (επι-
ταχεία έπιστροφή) ή τουλάχιστον αντίγραφον αυ-
τών, εις τον κ. Α. Ανδρεάδην Καθηγητήν του
Πανεπιστημίου, 9 οδός Σταδίου Αθήνας, προς έν
δύναται ν' απευθυνθώσι και οι γνωρίζοντες οίαν-
δήποτε ενδιαφέρουσαν λεπτομέρειαν περί του βίου
του Ροΐδου, ως και πάν τε περί αυτού γραφέν.

Κατά τους παρόντας ύπολογισμούς τα Απαντα
θ' άπορτισθώσιν εκ τεσσάρων τόμων ήτοι:

Τόμ. α') Η Πάπυσα Ιωάννα και άλλαι ιστο-
ρικοί μελέται. (Ο τόμος ούτος θά περιλάβη και τας
έπιστολάς Αργυριώτου, ως και τον εξ άφορμής της
Παπίσης πρός τον Barbey d' Ailly άγώνα).

Τόμ. β') Το κριτικόν έργο του Ροΐδου. (Ο τό-
μος ούτος θά περιλάβη, εκτός των Ειδώλων και
πολλών άλλων γλωσσολογικών ή φιλολογικών με-
λετών περί ήμετέρων ή ξένων συγγραφέων, και
καλλιτεχνικάς κριτικάς).

Τόμ. γ') Διηγήματα και πνεύμα του Ροΐδου. (Ο
τόμος ούτος θά περιλάβη, εκτός των Συριανών διη-
γημάτων, του Νεκροθάπτου και των άλλων διηγη-
μάτων και άπάνθισμα του Λομοδαίου).

Τέλος ο δ' τόμος θά περιλάβη τ' άριστα των
λοιπών έργων του Ροΐδου και δή των πολιτικών του
μελετών και άρθρων ως και άπάνθισμα της αλλη-
λογραφίας.

Υπολογίζομεν ότι ο α' τόμος, ού θά προηγηται
και βιογραφία του Ροΐδου, θ' άρχιση εκτυπούμενος
περί τας αρχάς του 1910. Παρακαλούμεν εθεν τους
δυναμένους να παράσχωσιν τας αιτηθείσας πληρο-
φορίας να στείλωσιν αύτάς εις τον κ. Ανδρεάδην τό
ταχύτερον.

Διατελούμεν, αξιότιμε Κύριε, μετά πάσης τιμής
Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ
Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

ΜΟΙΡΕΣ

Από τηλεγραφήματα φτάνουν σ' ένα ξενοδοχείο
για δυο κυρίες που τις κάμαρές τους χωρίζει ένας
τοιχος

Της μιας φέρνει ειδηση καλή, —το βαστά, γελά,
είναι χαρούμενη.

Της άλλης φέρνει ειδηση κακή, —το βαστά, ανα-
στενάζει και κλαίει.
Οι πόρτες τους είναι ανοιχτές, δεθάνουχτες' περιθ

απέξω κάποιος, τις βλέπει, σταματά, κοιτάζει πότε τη
μιά, πότε την άλλη, και λέει μέσα του φεύγοντας :

— Αιτός ο τοίχος σαν έπίτηδες να βοήθησε με
για να χωρίση τη χωρά από τη κόπη. . . .

EYA

ΤΟ ΘΕΙΟ

Ευγενής άς είν' ο άνθρωπος,
πλαχυνικός και καλός!
Γιατί αυτό μονάχα
τόν χωρίζει
έπ' όλα τα έντα,
πού γνωρίζομε.
Μακάρια τάγνωρα
ψηλότερα έντα,
πού υποψιάζομε!
Αλλά δε μοιάσει ο άνθρωπος.
Οι πράξεις του ήρμας μάθαν
να πιστέβωμ' έκείνα.

Γιατί αναισθητή
είν' ή φύση:
'Ο ήλιος φέγγει
σε κακούς και καλούς,
και στον κακούργο
λάμπουν, σε στον άριστο,
το φεγγάρι και τ' άστρα.

Άνέμοι και χείμαροι,
βροντές και χαλάζι
μουγκρίζουν στο δρόμο τους
κι άρπάζουν
γαργαλιαίνοντας
άπιον βροδν μπρός τους.

Το ίδιο κ' ή τύχη
πατάει στα τυφλά,
πιάνει μια του παιδιού
τή σγουρή άθωότη,
μια το γδυμόμαλλο
ένος κεφάλι.

Μ' αλιόνους, άλυτους
νόμους μεγάλους
πρέπει τους κύλους
της ύπαρξής μας
να κλείσομε έλοι.

Μόνο ο άνθρωπος
τάδύνατο δύναται:
Αυτός ξεχωρίζει,
διαλέγει και κρίνει:
μπορεί στη στιγμή
να δώσει μάχος.

Σ' αυτόν μόνο δόθηκε
τόν καλό νάνταμείδει,

τὸν κακὸν νὰ παιδέβει,
νὰ γλυτόνει, νὰ γαίνει,
κάθε σκόρπιον, πλανώμενον
μὲ σκοπὸν νάρμονίζει.

Καὶ μεις τιμούμε
τοὺς ἀθάνατους
σὰ νάταν ἄνθρωποι,
σὰ νὰ κἀναν σὲ μέγα
δὲτι κἀνει σὲ μικρὸ
ὁ ἀριστος ἢ ὁ, ὅ, ἤθελε.

Σπλαχνικὸς καὶ καλὸς
ἄς εἶν' ὁ εὐγενὴς ἄνθρωπος !
Ἄκούραστα ἄς πράττει
τὸ δίκαιον, τὸ φέλιμον,
μιά εἰκόνα ἄς μας εἶναι
τῶν ἔντων ποῦ ὑποφιάζομε !

(Πέτρος Βασιλικὸς
μεταφραστής)

ΓΚΑΙΤΕ

ΝΟΒΑΛΙΣ

ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Οἱ γονιοὶ εἶταν πλκχιασμένοι καὶ κοιμόντουσαν.
Τὸ μεγάλο ρολοὶ στὸν τοῖχο χτύπαγε δυνατὰ μὰ
ἀργὰ σὰ νὰ λυπότανε τὸν καιρὸ ποῦ ἔφρευε. Ὁξω
ἀπὸ τὰ παραθύρια ποῦ τρίζαν ἕνας ἀνήσυχος ἀγέρας
ἰδοῦίξεν. Ἡ κάμαρη φωτίστηκε καὶ σκοτείνιασε μὲ
μιάς κ' ὕστερ' ἀστράψε ξανά κάτω ἀπὸ ἕνα παρά-
ξενο φῶς ἐκεῖ ποῦ τὸ φεγγάρι ἔπαιζε τὸ κρυφτὸ
ἀνάμεσα στὰ σύγνεφα.

Τὸ παιδί ξυπνήτῳ μέσα στὴν κούνια του κ' ἤ-
συχο συλλογιζόταν τὸν ξένο καὶ τίς ἱστορίες του.

«Δὲν εἶναι ὅσα μοῦ εἶπε γιὰ τοὺς θεσαυροὺς»,
ἔλεγε μοναχὸ του, ἀχ: δὲν εἶναι αὐτὰ ποῦ μοῦ
γιόμισαν τὴν καρδιά μ' ἕναν τόσο ἀλλόκοτο πῶθο.
Δὲ ζουλεύω ἐγὼ τὰ πλούτη. Μὰ τὸ γαλαζιο λου-
λουδι ἀποθουῶ. Δὲν μπορῶ νὰ σκεπτῶ γιὰ τίποτε
ἄλλο. Ποτέ μου ἴσαμε τώρα δὲν αἰστανθῆκα τέτιο
πράμα. Μοῦ φάνηκε τὰ νὰ νεϊρευόμουνα τόσο καιρὸ
γιὰ σὰ νὰχ' ἀποκοιμηθῆ καὶ νὰ πλανιόμουνα σ' ἕναν
καινούργιο κόσμον μέσα.

«Ποῖός στὸν παλιόκοσμον ποῦ ζοῦσα ἔδινε πεν-
τάρα γιὰ λουλούδια κι ἀνθούς; Δὲν ἄκουσα ποτέ
γιὰ κανέναν ποῦ νᾶτρεχε πίσω ἀπὸ ἕνα λουλούδι.
Μὰ τώρα δὲν μπορῶ μήτε νὰ πῶ τὸ τί αἰστανό-
μαι. Κάποτε βλέπω τὸν ἑαυτὸ μου τόσο εὐτυχι-
σμένο σὰ νὰκουνα μαγεμένος. Ὅμως, ὅταν τὸ λου-

λουδι χάνεται ἀπὸ μπροστά μου, ὅταν δὲν μπορῶ
πιὰ νὰ τὸ βλέπω μὲς τὸ νοῦ μου, τότε σὰ νὰ δι-
ψᾶω φοβερὰ καὶ νὰ βρίσκουμι μόνος κατάνομος.
Αὐτὸ οἱ ἄλλοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν.

«Κάποτε, λένε, τὰ ζῶα, τὰ δέντρα καὶ τὰ
λουλούδια μιλοῦσαν στοὺς ἀνθρώπους. Μοῦ φαίνεται
ἐμένα πὼς κάθε ὥρα καὶ στιγμή πᾶνε νὰ ξαναρχί-
σουν τὴ μιλιὰ τους. Ὅταν τὰ κοιτάζω μπορῶ νὰ
δῶ τί θέλουνε νὰ ποῦνε. Φαίνεται ὅμως πὼς εἶναι
πολλὲς λέξεις ποῦ νὰ μὴν τις ξέρω ἐγὼ· ἀλλιῶς θὰ
καταλάβαινα καλύτερα τὰ πράματα. Ἄλλοτε ἀγα-
ποῦσα νὰ χορεύω. Τώρα μ' ἀρέσει πιὸ πολὺ ἡ μου-
σική.»

Σιγὰ σιγὰ τὸ παιδί βυθίστηκε σὲ γλυκὲς φαν-
τασίες κι ἄξαφνα βρέθηκε πάλι στοῦ ὕπνου τὴ μα-
γική γίσι. Πλανήθηκε σὲ μακρινές, πλούσιες καὶ
παράξενες χῶρες, δρασκελίσ' ἀγριεμένα νερὰ μ' ἀ-
πίστευτη γοργάδα. Παράδοξα πλάσματα φανήκαν
καὶ χαθήκαν μπροστά του. Ἐξῆσε μὲ λογιῶν λογιῶν
ἀνθρώπους σὲ μάχες μέσα καὶ σὲ στροβίλους ἀπὸ
ἀνθρωπόμαζες καὶ σ' ἐρημικὲς κλυσοῦλες. Φυλακί-
στηκε. Βρέθηκε μέσα σὲ δεινὲς στήρησες κι ἀνημπο-
ριά. Γεύτηκε ὅλες τίς πικρίες σ' εἶη τους τὴν ἐν-
ταση· δίχως ὅμως νὰ τόνε πειράξουν διόλου. Πέ-
θανε καὶ ζωντάνεψε ξανά. Ἀγάπησε βαθεῖα καὶ μὲ
πάθος κ' ὕστερα χωρίστηκε γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν ἀ-
γαπημένη του. Τέλος κατὰ τὸ πρῶτ' τὰ χαράματα
γαλῆνεψεν ἡ ψυχὴ του καὶ οἱ εἰκόνας τοῦ φαίνον-
ταν πιὸ λαγαρές καὶ σταθερές. Θαρροῦσε πὼς γυρ-
νοῦσεν ὀλομόναχος μέσα σὲ πυκνοὺς λόγγους ποῦ
δύσκολα μπόρειε καὶ περνοῦσε τὸ φῶς πέρα περὰ τὸν
ὀλοπράσινο πέπλο τους. Σὲ λίγο ἔφτασε σὲ μιὰν
κλεισοῦρα βουνοῦ. Ἀποκάτω ἀπὸ τίς φυκιωμένες πέ-
τρες στὴν κοίτη τῆς ρεματίας ἄκουε τὸ νερὸ ποῦ
κρυφοκελάριζε τρέχοντας τὰ κάτω ὄλο στὰ κάτω
ἐκεῖ ποῦ αὐτὸς ἀνέβαινε πάντα ἀψηλά.

Ὁ λόγγος δὲσ' ἀπᾶναι καὶ γίνονταν πιὸ ἐπίος
καὶ πιὸ λιγνός. Ἐπὶ ἀπλωνόταν σ' ἕνα λιβάδι
σιμὰ στὸ ριζοβούνι. Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ λιβαδιοῦ
εἶναι ἕνας ἀψηλὸς γκρεμνός καὶ στὴν ὄψη τοῦ γκρε-
μοῦ μὲ μὲγχλη χαραματιὰ σὰν ἄνοιγμα δρόμου.
Κι ὁ δρόμος εἶταν σκοτεινός μὰ ἴσιος ποῦ μπόρεσε
νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εὐκολὰ ὥσπου βρέθηκε κοντὰ σὲ
μιὰ μὲγχλη σπηλιὰ ποῦ ἀπομέσα πυκνὸ καὶ ζωρὸ
ἄχτινοβόλνμα τόνε χτύπησε κατάνοτρα.

Μόλις μπῆκε εἶδε καλύτερα τὴ δυνατὴ λάμψη
ποῦδγαίνει ἀπὸ τὴ γίσι καὶ σκόρπιζε κατὰ τὴν ὄροφῃ

ἀμέτρητους σπινθῆρες ποῦ ἔπεφταν ὄλοι μαζί μέσα
σὲ μιὰ χαφούζα στὸ βάθος τοῦ βράχου. Πιὸ λα-
μπερῆ εἶταν ἡ φλόγα ἀπὸ τὸ λυωμένο μάλαμα μὰ
σιωπηλὴ στὴν ἀστραποβολιὰ της καὶ στὴν πτώση
της σιωπηλὴ. Ἡ ἱερὴ σιγαλιὰ κυβουριοῦ κ' ἕνας
ἀκατάπαυτος ψίθυρος χῆρας καὶ μυστηρίου ἐγέμιζε
τὴ σπηλιὰ. Ὁχορογαλιὰ ἀργοσάλευε πάνω στοὺς
τοιχοὺς τοῦ ἄντρου ἡ λάμψη καὶ κρύες οἱ ἀντι-
φεγγιὲς γλυστροῦσαν σιγὰ σιγὰ κάτω.

Μὰ τὸ νερὸ στὴ δεξαμενῇ, ἔσο τὸ παιδί σίμωνε
καὶ τὸ κοιτάζε, τρεμούλιαζε καὶ λαμπύριζε μὲ χρω-
ματιές ὄπαλιου ποῦ ἀδιάκοπ' ἀλλάζον. Βύθισε
μέσα τὰ χέρια κ' ἔβρεξε τὰ χεῖλια του. Τοῦ φά-
νηκε σὰν ἕνα ζωογόνο ἀγεράκι νὰ φύσηξε μέσα του
καὶ να τοῦ τάραιζε τὰ φυλλοκάρδια του. Αἰσταν-
θηκε μιὰν ἀκατχνίκητη ἐποθυμιὰ νὰ λουστῆ στὴ
χαφούζα. Γδύθηκε κ' ἔπεσε μὲς τὸ νερὸ. Ἐβτανε σὰ
νὰ λούστηκε μὲς τὰ σύγνεφα τοῦ ἡλιοβασιλεμάτου.
Οὐράνια ἔκσταση πέρατε πέρα τὸ κορμί του. Τὰ κύ-
ματα τῆς μικρῆς λίμνης σὰ μιὰ γύρω του συντρο-
φιὰ ἀπὸ νύφες ποῦ ὄλο κι ἀλλάζαν σχήματα καὶ
μορφές καὶ σπᾶρχνονταν καταπάνω του ὀλόγυμες
μὲ τὰ μχλακά τους στήθια ἐκεῖ ποῦ αὐτὲς ἐπλεξε
μπρὸς ξεχασμένους μὲτα σὲ ἀποθυμιές καὶ λαχτάρες
μὰ αἰσθαντικὸς στὴν κάθε ἐντύπωση. Γλήγορα τὸ
ρέμα τὸν ἔσυρ' ἔξω ἀπὸ τὴ δεξαμενῇ σ' ἕνα κοίλωμα
στὸ βράχο. Ἐδῶ ἡ νύστα τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια μ'
αὐτὸς αἰστανόταν μέσα του τὰ χᾶδια τῶν γλυκύτε-
ρων ὄνειρων.

Ὅταν ξύπνησε εἶδε γύρω του μιὰν καινούργια
λάμψη πιὸ καθαρὴ καὶ σταθερὴ ἀπὸ τὴν πρῶτη φεγ-
γοβλιὰ. Βρῆκε τὸν ἑαυτὸ του ξαπλωμένον ἀπάνω
στὸ πρᾶσινο χορταράκι ἐκεῖ στὸν ἀνοιχτὸν ἀγέρα
πίσω ἀπὸ ἕνα πηγάδι ποῦ λαμπύριζε καὶ κυλιόταν
σὲ χρυσαφένιους ἀφρούς. Βαθυγάλαζα φαίνονταν τὰ
βράχια σὲ μικρὴ ἀπὸ καὶ ἀπόπταση μὲ ἄσπρες φλέβες
στὰ μάγουλά τους, σὰν παράξενες λέξεις νᾶταν χα-
ρχυμένες ἀπάνω τους. Βαθυγάλαζος κι ὁ οὐρανός κι
ἀσύγνεφος.

Κάθε πάθος καὶ ταρχῆ του εἶχε σκορπισθῆ
τώρα. Κάθε φωνὴ εἶταν καὶ μουσική. Κάθε ἀνά-
πνοια καὶ γαλήνη. Τὰ βράχια στέκονταν γύρα σὰν
προστάτες φρουροὶ κι ὁ οὐρανός σὰ μιὰ τεράστια
κούπα εὐλογίας γιομάτη φῶς ἤρεμο καὶ γαλήνῳ.

Κεῖνο ὅμως ποῦ τόνε μάγευε πιότερο καὶ τόνε
τραβοῦσε μὲ ἀκατχνίκητη δύναμη εἶταν ἕν' ἀψηλὸ
ὀλογάλαζο λουλούδι ποῦ μὲγχλωνε πίσω ἀπὸ τὴν

GABRIELA D' ANNOYNTSIO

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

N. ΠΟΡΙΩΤΗΣ μεταφραστής

ΚΟΣΜΑΣ. Κ' ἐγὼ εἶμουν μακριὰ ἀνίδεος γιὰ
ὄλα, ραχατεύοντας μικράκι σὲ μιὰ βάρκα στὸ
Νεῖλο ! Καὶ ὅμως κατ' ὡς προκίστηκα μὲ κεν-
τοῦσε, πῶν νὰ φύγω. Γι' αὐτὸ ἔκαμα τί καὶ πῶς
νὰ καταφέρω τὸ Λούκιον νὰ μὲ συντροφέψῃ στὸ τα-
ξίδι ποῦ ἄλλη ἐποχὴ μαζί τὸ εἶχαμε ἄνευρητῆ.
Εἶχε τελειώσει κείνες τίς μέρες τὸ ἀγαλμὰ του·
κ' ἐγὼ στοχαζόμουν ὅτι σὲ πᾶγκυλο μάρμαρον θὰ
εἶταν ὁ λεπτωρόμος του. Μοῦ ἀποκρίθηκε : «Ὅχι
ἀκόμα !» Καί, κανένα μῆνα ἀργότερα, ἐμελλε νὰ
τὸν ἀναζητήσῃ στὸ θάνατον. Ἄ, ἀν ἐγὼ δὲν ἔφρευγα,
ἀν ἔμενα στὸ πλευρό του, ἀν εἶμουν πιστότερος, ἀν

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸ 344.

ἐννοιαζόμουν νὰ τὸν ὑπερασπίσω ἐναντία στὸν ἐχθρὸ,
ἴσως δὲ θὰ συνέβαινε τίποτα !

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ πικραί-
νεταί κανεὶς, ἀν ἀπὸ τὸ τόσο κακὸ μπορῆ νᾶρθῃ
τίποτε καλὸ. Ποῖός ξέρει μὲ τί ἀπειπιστικὴ λύπη
θᾶσθῃνε ἡ ἀδερφή μου, ἀν ἡ ἔχφρική σφοδρὰ δὲν
τὴν ἔβαινε ἀναπάντεχα πάλι μὲ τὸ Λούκιον ! Μὴ
θαρρεῖτε ὅμως πὼς ὁ ἐχθρὸς ἔφριξε κάτω τᾶρματα.
Δὲν ἀφῆνε αὐτὴ τὸν τόπον...

ΚΟΣΜΑΣ. Τ; Ἡ Τζοκόντα Διάντη...

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (κἀμνοντας τὸ σημάδι τῆς σιω-
πῆς, χαμηλώνοντας τὴ φωνὴ της). Μὴν τὸ λίτε
αὐτὸ τὸ ὄνομα !

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Παραισιάζεται στὸ κατόφρι ὁ ΛΟΥΚΙΟΣ ΣΕΙ-
ΤΑΔΑΣ, ἀκουμπώντας στὸ μπρᾶστο τῆς Σουλβίας,
χλωμὸς καὶ ἄσασκος, μὲ τὰ μάτια του ὑπερβολικὰ
μεγαλωμένα ἀπὸ τὴν ἀρρωστία, μ' ἕνα χαμόγελο λε-
πτὸ καὶ γλυκὸ ποῦ ὁμορφαίνει τὸ ἠδονικὸ του στόμα).

ΛΟΥΚΙΟΣ. Κοσμᾶ !

ΚΟΣΜΑΣ (γυρίζοντας καὶ τρέχοντας σιμὰ του).
«ὦ, Λούκιε, ἀκριβέ μου, ἀκριβέ μου φίλε ! (Ἀγκα-
λιάζει τὸν ἀρρωστο, ἐνῶ ἡ Σουλβία τραβιέται παρά-
μερα, πλησιάζει τὴν ἀδερφή της καὶ βγαίνει μαζί της

ἔξω, σιγαλά, ἀφοῦ σταθῆ καὶ κυττάξῃ τὸν ἀγαπη-
μένο της πρὶν νὰ φύγῃ.) Ἐγεῖνες πιὰ καλὰ, δὲν
εἶν' ἔτσι; Δὲν ὑποφεραὶς πιὰ, δὲν εἶν' ἔτσι; Σὲ
βρίσκω λίγο χλωμὸ, λίγο ἀδυνατισμένο, μὰ ὅχι
παρκαλοῦ... Ἐχεις τὴν ὄψη ποῦ εἶχες κάποτε σὲν
ἔβγαίνεις ἀπ' τὴν πικρῆ καὶ ἀπολαυστικὴ ἐργασία, ὅταν
ἔμεινες δώδεκα ὥρες τὴν ἡμέρα στὸν πηλὸ σου μπρο-
στά, ἀναμμένοι μὲ τὴ μὲγχλη τὴ φλόγα. Θυμᾶσαι;

ΛΟΥΚΙΟΣ (σὰν παραλογισμένος, γυρίζοντας τὸ
βλέμμα γιὰ νὰ δῆ ἂν ἡ Σουλβία εἶναι ἀκόμα μὲς τὸ
δωμάτιον). Ναι, ναι...

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ καὶ τότε σοῦ μὲγχλώανε τὰ
μάτια σου...

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ μιὰν ἀόριστη, σὰν παιδικὴ ἀνη-
συχία). Κ' ἡ Σουλβία; Πῶς πῆγε ἡ Σουλβία; Δὲν
εἶταν ἐδῶ κ' ἡ Φραντζέσκα;

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰς ἀφήσανε μονάχους.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Γιατί; Θαρρεῖ, ἴσως... Ὅχι, δὲ
θὰ σοῦ πῶ τίποτα, δὲν ξέρω πιὰ τίποτα. Ἐσο ξέ-
ρεις, ἴσως. Ἐγὼ ὅχι· δὲ θυμοῦμαι, δὲ θέλω πιὰ νὰ
θυμηθῶ... Πές μου γιὰ σένα ! Πές μου γιὰ σένα !
Εἶν' ὁμορφα στὴν Ἐρημον;

(Μιλᾷ μ' ἕναν ἀλλόκοτον τρόπο, σὰν ὀνειρευό-
μενος, μ' ἕνα μῆγμα ταρχῆς καὶ σασιμάρας).

πηγή που τον άγγιζε κιόλα με τὰ πλατιά γυαλι-
στερά του φύλλα. Γύρω τριγύρω λουλούδιζαν κι
άλλα άνθια όλων τών ειδών και τών χρωμάτων. Τά
μύρα τους συγχέονταν σε μιὰ τέλεια άρμονία εύω-
διας κι άρωμάτων. Αύτός δέν είδε περὰ τό Γαλά-
ζιο Λουλούδι!

Πολύν καιρό και τρυφερά και μ' άνείπωτη λα-
χτάρα τό κοίταζε. Τέλος αίστάνθηκε πώς έπρεπε
νά πάει πιό σιμά. Τότες άρχισε έκείνο νά κουνιέται
και νά μεταμορφώνεται. Τά φύλλα του γυάλιζαν
πιό λαμπερά και συμμαζεύονταν πιό σφιχτά γύρω
στό στέλεχος του που όλο και αύξαινε. Τό λουλούδι
έσκυβε κατ' αύτόνε και τὰ πέταλά του έδειχναν
ν' άνοιγη και νά ξεδιπλώνεται από μέσα τους ένα
γαλάζιο γιορτανί από μαργαριτάρια κι από πιό
μέσα άπαλά βλέποντάς τον στα μάτια νά του χα-
μογελάει τό έρατεινό πρόσωπο κοριτσιού. 'Η γλυ-
κειά έκπληξή του μεγάλωνε με τή θυμαστή τούτη
μεταμόρφωση.

Άξαφνα άκούει τή φωνή τής μητέρας του που
τόνε καλούσε και βρίσκειται ξυπνητός στο πατρικό
του σπίτι περιλουσμένος με τή χρυσή πλημμύρα του
πρωϊνού φωτός.

(Μεταφραση από τό Άγγλικό
του Βάν Ντάιν)

A. Γ. ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΥΛΟΥΣ

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΦΩΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

«Οι δημοτικιστάι εκλήθησαν υπό τής
ιστορίας νά παίξουν σπουδαίον ρόλον
εις τήν αναγέννησιν τής κοινωνίας μας».
ΣΚΛΗΡΟΣ. — Τό Κοινωνι-
κό μας ζήτημα. Σελ. 53.

Η συζήτηση για τό γλωσσικό ζήτημα τον τε-
λευταίο καιρό έχει εξαπλωθεί σε όλους τους κύκλους
της μορφωμένης κοινωνίας μας, κι αυτό έφερε ση-
μαντική πρόοδο στον άγωνα της επικράτησης της
φυσικής, άπλης και πλούσιας Δημοτικής μας γλώσ-
σας, που τον έχουν κάμει 'Ιδέα και Πίστη τὰ πιό
μεγάλα σύγχρονα φιλολογικά μας όνόματα.

Μά ό δρόμος αυτός της συζήτησης από τους

μορφωμένους κύκλους, δέν είναι όπως δείχτηκε
έσαμε τώρα ό πιό κατάλληλος για τή γλήγορη
νίκη της γλωσσικής ιδέας. Από τις πολλές, ή κυ-
ριότερη και σπουδαιότερη άφορμή είναι που δύ-
σκολα οι τέτοιοι κύκλοι μπορεί ν' άκουστούν από
τή μεγάλη άστική τάξη, και γιατί τὰ ιδανικά της
είναι τονισμένα από τήν παράδοση στον πιό βαθμό
και τυφλό σχολαστικισμό, και γιατί ή νίκη της Δη-
μοτικής μας θα σημάνη τό άνοιγμα τών ματιών του
λαού προς κάθε είδος πνευματική κίνηση, πράμα
που φυσικά στέκεται ένάντιο στα λογής λογής συ-
φροντά της.

Για τούτο έκείνοι οι δημοτικιστές που έχουνε
μπει πιό πολύ στο άληθινό πνεύμα του Άγωνα, και
κατάλαβαν βαθειά τή σημασία που έχουνε τὰ λόγια
κ. Σκληρού, που βάλθηκαν κροθνα σε τούτο τό άρ-
θρο, άρχινήσανε νά νοιάθουν πώς έ λαός και μά-
λιστα ό πιεζόμενος πιό πολύ λαός από τή γλωσσική
σκληριά, ό εργατικός, είναι έκείνος που πρέπει νά
πάρη άπάνου του τό μεγάλο ζήτημα, για νά του
χαρίση τήν τελειωτική νίκη.

Για νά πάρη όμως τό ζήτημα άπάνου του πρέ-
πει νά τό χωνέψη, νά τό βάλη μέσα στην καρδιά
του, νά του γίνη πίστη του άληθινή. Και ό μόνος
τρόπος είναι νά του τό δείξουνε οι δημοτικιστές από
τήν άληθινή του μεριά. Γιατί κοντά στα τόσα άλλα,
οι δασκάλοι, που δούλεψαν έσαμε σήμερα σαν τυ-
φλά όργανα της άστικής κυρίαρχης τάξης, έχουν
καταφέρει και τούτο: Νά σκοτίσουν τό πνεύμα του
λαού σε τέτοιο βαθμό, νά του γυρίσουν τή φυσική
του ξυπνάδα τόσο πολύ, που νά έρχεται ό ίδιος ό
λαός, γιατί δέν ξέρει, γιατί δέν τον αφήσανε νά
ξέρη, και νά παίρνη τους δημοτικιστάδες, τους άλη-
θινούς του σύμμαχους, για όχτρούς του. 'Η τέτοια
πρόκληση έχει εξαπλωθεί με πολλή μαστοριά, και
χαδεύεται με τρανή πιτυρδεύση από τους λογής ά-
στικούς άρχοντες και δημοσιογράφους, και περπατά
κι αυτή μαζί με τις άλλες πρόσκλησης που έρχεται νά
ρίξη ή Σοσιαλιστική 'Ιδέα.

Η σοσιαλιστική ιδέα δέν είτανε δυνατή, παρὰ
νά φυτρώση λαγερή και μεστή στον τόπο που πάν-
τοτες λατρεύτηκε ή Λευτεριά με όλο τό πλάτος της
σημασίας της. Ο ραγιαδισμός, ή λατρεία στο χτή-
μα, τό σκύψιμο των ανθρώπων μπροστά στον κάθε
τυχαίο παραδοχό, ή βασιλεία της ψευτοζωής, ή
πολιτική του ρούφουλα και της άρπαγής, θα χτυ-
πηθή γερά από τό γενναίο, τον άγνό, τον άνόθευτο,

τον τίμο εργατικό έλληνικό λαό, που έρχεται νά
τονέ βγάλη από τό σκοτάδι που βρίσκεται, ή με-
γάλη Σοσιαλιστική 'Ιδέα, φέρνοντας τις άφρες της
χαράς, της ζωής, της ισότητος και της άδερφο-
σύνης.

*

Η «Κοινωνιολογική Έταιρία» οργανώνει, σε
δυό μήνες στο Βόλο, πανεργατικό συνέδριο, όπου θα
μαζευτούνε άντιπρόσωποι από όλα τὰ εργατικά σω-
ματεία της Ελλάδας, με σκοπό νά καταστρώσουν
τό πρόγραμμα για τό μελλούμενο Έργατικό κόμα.

Τὰ θέματα που θα συζητηθούνε και θ'άπασοι-
στούνε θα είναι, βέβαια, ό δρόμος που θ' ακολου-
θήση τό κόμα στην πολιτική, ό τρόπος που θα ζη-
τήση τις διάφορες μεταρρυθμίσεις, κι ακόμα ποιές θα
είναι αυτές οι μεταρρυθμίσεις στην άστική και πρι-
νική δικαιοσύνη, στη φορολογία, στη διοίκηση, στην
εκπαίδευση, στο εμπόριο, στην εργασία, και σ' όλους
τους κλάδους της κοινωνικής ζωής μας, σύμφωνα
πάντα με τις άνάγκες του εργαζόμενου λαού.

Άνάγκη λοιπόν στο Πανεργατικό συνέδριο νά
συζητηθή πλατεία στο κεφάλαιο της δημόσιας εκ-
παίδευσης, τό γλωσσικό σύστημα που εφαρμόζεται
σήμερα στα σχολεία και τ' άποτελέσματα που φέρ-
νει. Άνάγκη νά δειχτή έλφάνερα, πώς τό παιδί
διαστρέφεται σε χαρακτήρα και σε μυαλό, πώς δέ
μαθαίνει τίποτε πραχτικό κι ωφέλιμο για τήν κατο-
πινή του ζωή, πώς νερολιχίζεται από νεκρούς τύ-
πους και περασμένα γλωσσικά μεγαλεία, πώς οδηγεί-
ται στην ψευτιά της ζωής, πώς γίνεται τεμπέ-
λης θεοσθήρας, πώς σπαταλά δυνάμη και νιότη στην
άχορταγιά του μιστριωτισμού, πώς χάνεται μέσα σε
δρόμους πνευματικής μούχλας και θανατερής δαιμο-
νίας.

Άνάγκη νά τονιστή ποιές είναι καθολικά ό ά-
γωνες των Δημοτικιστάδων, τί σημασία έχει για τό
λαό, τί άποτέλεσμα για τήν πνευματική του μέρ-
ψωση, τί χτύπημα, τί μπαλοτέ κλείνει μέσα του για
τους κυρίαρχους λαογδύτες, τί ζωή και τί κίνηση
θα φέρη ή νίκη της φυσικής κι άληθινής γλώσσας
του Έλληνικού λαού.

Από μιὰ τέτοια συζήτηση άδύνατο νά μήν ξε-
παταχτή λαμπρή, φωτεινή, δυνατή, μεγάλη ή Άλή-
θεια. Άδύνατο νά μήν ένθουσιάση τους εργάτες, νά
μήν τους ανοίξη τὰ μάτια, νά μήν τους φέρη τή
συνειδηση του τί κλωθεται γύρω τους, νά μήν τους
κάμη φανατικούς για τήν 'Ιδέα.

ΚΟΣΜΑΣ. Θα σου πω. Άνάγκη όμως νά μήν
κουράζεσαι. Θα σου διηγηθώ όλο μου τό προσκύ-
νημα. Θάρχομαι στο σπίτι σου κάθε μέρα, αν με
θέλεις. Θα μένω μαζί σου όσο σ' άρέσει, χωρίς όμως
νά κουράζεσαι. Κάθισ' εδώ.

ΛΟΥΚΙΟΣ (χαμογελώντας). Νομίζεις πως είμαι
τόσο άδύνατος;

ΚΟΣΜΑΣ. Όχι. είσαι καλά πιά, με είναι
προτιμότερο νά μήν κοπιάζεις. Κάθισ' εδώ...
(Τον κάνει νά καθήση κοντά στο παράθυρο. κοιτά
ζει τό λόφο που ζωγραφίζεται καθαρά στον άπει-
λιάτιμον ουρανό.) Άχ, φίλε μου, πράματα θυμια-
στά έχουν άντικρύσει τὰ μάτια μου κ' έχουνε πιή
ένα φως, όπου μπρός σε κείτ' ότ και τούτο φαίνε-
ται ξεθωριασμένο. όμως, άμα ξαναβλέπω μιάν άπλη
γραμμή σαν έκείνη εκεί (κίττα και τό Σάν-Μι-
νιάτο!) μου φαίνεται πως ξαναβίτικω όλονε τ'ον
έαυτό μου ύστερ' από νά δάλλειμμα πλάνης.
Κίττα και τήν εύλογημένη τή σχολούλα. 'Η πυρ-
μίδα του Χίοπα δέ σε κάνει νά ξεχάσης τή Μπέλλα
Βιλλανέλλα και πολύ συχνά, στα περιβόλια της
Κούμπας και της Γιζας, στις στέρνες έκείνες, του
μελιού, μασώνοντας ένα στυρι μιστίγα, συλλογι-
στηκα κάποιον λυγρό κυπαρίσι της Τροσκάνας, στην

άκρη κάποιου ξερακιανού έλικώνα.

ΛΟΥΚΙΟΣ (μυοκλείνοντας τὰ μάτια κάτω από
τήν άνοιξιάτικη πνοή). Είναι καλά κανείς εδώ. δέν
είν' άλγθεις; Είναι μια μυρουδιά από μενεζέδες...
Μήπως είναι κανέναν μάττο μενεζέδες μες τήν κά-
μαρα; 'Η Σουλβία βάζει παντού μενεζέδες, ως και
στο μαξιλλάρι μου άποκάτου.

ΚΟΣΜΑΣ. Ξέρεις; Σου έχω φέρει, άνάμεσα
στα φύλλα ενός κορακιού, τους μενεζέδες της Έρη
μου. Τους έχω κοιμένους απ' τον κήπο ενός περι-
κού μοναστηριού, στα περιχώρα της Θεβαΐδας, στις
πλαγιές του Μοκάτταμ, σ' ένα ψήλωμα από άμμο.
'Εκεί, σε μιὰ σπηλιά σκαμμένη στο βουνό, σκεπα-
σμένη με σιλτέδες και μιντέρικ, οι καλογέροι φι-
λεύουνε τον ξένο ένα τσάι μ' ιδιαιτέρο άρωμα, τό
άράπικο τσάι, τό ευωδιασμένο με μενεζέδες.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Και μου τού; έφερες; θυμμένους
μέσ' σ' ένα βιβλίο! Είψουν ευτυχισμένοι σαν τους
έκιοτες, και κάτω κ' έχω θά μπορούσα να είμουν
μαζί σου.

ΚΟΣΜΑΣ. Τά πάντα είταν κλημονικά και
κάτω. Άνεθαινα μια ψηλή, όλόρθη σκάλα, που
πάει από τή ρίζα του βουνού ως τήν πόρτα των
Μπεκτασήδων. 'Η Έρημος είτανε όλοτρόμα:

μια άπέραντη τρωπική ξερακιά όπου ζούτανε μο-
νάχα του άνέμου ή άνάτη και της ζέστης ή λάβρα.
Δέν ξεχώριζα εδώ κ' εκεί, μετά στις άμμουδιές,
πέρα τις άσπρες πέτρες των άράπικων νεκροταφείων.
'Ακουγα τις φωνές των γερακιών, τετραψήλα στον
ούρκο. Έβλεπα στο Νείλο νά περνούν κοπαδια-
στές οι βάρκες με τὰ μεγάλα τὰ λατίνια, άσπρες,
άργές, άδιάκοπα, άδιάκοπα, σε νάπεφε χιόνι. Και
σιγά σιγά βυθίζομουν σε μιάν έκσταση που είν' άδύ-
νατο ό; τώρ' νά τή γνώρισε έσύ: στην έκσταση
του φωτός.

ΛΟΥΚΙΟΣ (με φωνή που μιλάει άπόμακρη).
Κ' έχω θά μπορούσα νά είμαι μαζί σου, νά χα-
ζεύω, νά ξεχνώ, νά όνειρεύομαι, νά μεθώ με τό
φως. Τελείδεις στο Νείλο, άλθθεις έ; με μιὰ
παιλιά βάρκα φορτωμένη με άσπια, με σκυλιά και
με κλουβιά. Βγήκες σ' ένα νησί κατά τό δειλινό.
είσουν ντυμένοι με μάλλινα άσπρα διψούσες και ξε-
διψάσες σε μιὰ πηγή πρσιτάτης, γυμνά τὰ πόδια,
πάνου στα λουλούδια κ' ή μυρουδιά είτανε τόσο δυ-
νατή ώστε σου φαινόταν πως δέν πεινούσες πιά.
'Α, τ' έχω συλλογιστή. τ' έχω αίστανθ ή αυτά τὰ
πράματα, απ' τό προσκεφάλό μου... Και ως και
στην έρημο σ' ακολουθούσα, άμα άνέβαινε ό πυρε-

Κ' έτσι θα ίδουμε στὸ πείσμα ἑλων ἔσοι νομί-
ζουν, πὼς βρίσκεται πιθαμένη μέσα στὸν ἐργαζό-
μενο λαὸ ἢ ψυχὴ ποὺ θὰ φέρῃ τὴν ἀληθινὴ ζωὴ
σὲ τοῦτο τὸν τόπο, θὰ ίδουμε νὰ κηρυχτῆ ἀπὸ τὴν
ἴδια αὐτὴ λαϊκὴ ψυχὴ ἢ καθιέρωση τῆς Δημοτικῆς
μας σὰν πρόγραμμα τοῦ Ἑργατικοῦ κόμματος, ποὺ
θὰ εἶναι ἡ πρώτη νίκη, ἢ πρώτη φωνὴ τοῦ ἀθάνα-
του καὶ πάντα νέου λαοῦ μας πὼς ζῆ, ζῆ καὶ πὼς
ἡ ὄρα ἔφτασε γιὰ νὰ πατήσῃ τὴς λογῆς πρόκληψες
ποὺ τὸν ἔχουσε ποδοκνηλιασμένο, δούλο καὶ ραγιά
μιάς ἀτιμῆς Τυραννίας.

Γιὰ τοῦτο ἔχουσε χρέος οἱ ἀληθινοὶ παιδαγωγοὶ
μας καὶ οἱ δημοτικιστὲς ἐκείνοι ποὺ εἶναι ἕξοι νὰ
διαχειριστοῦνε τὸ ζήτημα, νὰ μὴ λείψουν ἀπὸ τὸ
Πανεργατικὸ συνέδριον τοῦ Βόλου. Ἡ θέση τους
εἶναι πλάι στοὺς ἀντιπρόσωπους τῆς ἐργατικῆς τά-
ξης, καὶ ὁ σκοπὸς τους κοινός. Νὰ χτυπήσουν ἐκεί-
νους ποὺ μὲ κάθε τρόπο κοιτάζουν νὰ κλέψουν τὸν
ἴδρωτα τοῦ λαοῦ καὶ σὺγκαιρα νὰ τοῦ σπρώξουν τὴ
γλώσσα.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΑΝΘΙΩΝ ΑΓΑΠΗΣ

Στοῦ κρίνου τὴν παρθενικὴν ψυχὴ
λευκὸ ἕνα ὄνειρο ἵπλωσε φρεσὸς ἀσημένιος
— Τῆς καλοκαιριῆς βραδυῆς διώθη ἡ προσευχὴ
λαίρες σκοσιώνας γύρω τῆς τοῦ μεθυστοῦ τίς ἔν-
νοιας—

Τὰ μοραμένα μάτια του κοιτοῦν ἡδονικὰ
τὸ ῥόδο, ποὺ κρουσάλλια προσημένυν ἀνθογυάλια
καὶ πόθον ἀγέρῃ ἰδγυρε καὶ σὺσιμίζαν γλυκὰ
κ' ἐπιθαλάμια τόμισαν τὰ βραδινὰ μοιστρούλια.

Ἔποθον ξεδιψάσματα σὲ βεῖρες ἡδονῆς,
ὦ ἀνθιῶν ἀγέες μουσικῆς, ποὺ λιώνετε σὲ μύρα.
Κ' ἐσθ' ἀγέρας καρδιά, ἀρφαρὴ σὺν τῇ Σαρφῶ θεηρεῖς
κι ἀργουσιάλει οὐ πόνος σὺν τῇ τραγουδιῶν πλημ-
μύρα.

ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΡΝ

“ΟΙ ΠΕΤΡΟΧΑΡΗΔΕΣ,,

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

Ποιλοῦνται 1 δρ. στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

τὸς· σὲ μιὰν ἐρημὸν μὲ κόκκινους ἄμμευς, ἔλη σπαρ-
μένη μὲ γυαλιστὰ πετράδια ποὺ ξεροουδίζονταν
τριζοβολῶντας σὰν κληματοβέρρες στὴ φωτιά. (Δια-
κοπή. Ἀνασηκώνεται λιγὰκι ἐρωτῶντας μὲ τόνο κα-
θερῶ, μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια :) Ἄμὲ τῇ Σφίγγα;

ΚΟΣΜΑΣ. Τὴν πρώτη φορὰ τὴν εἶδα νύχτα,
μὲ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων, χωμένη στὸν ἄμμο, ἔπου
κρατοῦσαν ἀκόμα τῆς γαῖας σημάδια τῆς ἀνεμοζάλης.
Μονάχα τὸ πρόσωπο καὶ τὰ καπούλια ἐξεῖχαν ἀπὸ
κείνη τὴν καταλαγιασμένη ἀμμοφουρτούα, ἢ μορφή
ἢ ἀνθρώπινη κ' ἢ μορφή τοῦ ζώου. Τὸ πρόσωπο,
ὅπου ἡ σκιά ἐκρυβε τὰ κρυψορέματα, κείνη τὴν
ὥρα μοῦ φάνηκε ὡραιότατο: γαλήνιο, σεβαστὸ καὶ
γαλάζιο σὰν τὴ νύχτα, ἡμερὸς θαρρεῖς! Δὲν ὑπάρ-
χει, Λούκιέ μου, τίποτα στὸν κόσμον ποὺ νὰ εἶναι
πιο μόνον κι ἀπομόναχο ἀπὸ κείνη τὴ μορφή· μὰ ἢ
ψυχὴ μου εἶτανε σὰν ἐμπρός σὲ κοιμάμενα πλῆθη
λαοῦ, ἔπου στὰ βλεφάρά τους ἔπεφτε ἡ δροσούλα.
Τὴν ξανάειδα, κατόπιν, ἡμέρα. Καὶ τὸ μούτρο εἶ-
τανε μούτρο ζώου, ὅπως τὰ καπούλια· ἢ μήτηρ καὶ
τὰ μάγουλα εἶτανε φαγωμένα· οἱ κοτσιλιές τῶν
πυλίων βρωμίζανε τὴ μπελίκ. Εἶτανε τὸ βαρὺ ἀφτί-
ρουγο τέρας ὅπως τὸ φανταστήκαν οἱ σκαφιτάδες
τῶν τάφων, οἱ μπαλασμοτῆδες τῶν νεκρῶν. Καὶ μοῦ

Ο “ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τὴς Ἑπαρχίες Δρ.
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τὴς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (2 δρ. τὴν τρι-
μήνα) συνδρομῆς.

Κανὼνας δὲ γράφεται συνδρομητῆς ἃ δὲ στέλλει μισοστὴ
τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 16

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κώσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια
Ἐθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιό-
δρομου (Ἀκαδημία, Βουλὰ, Σταθμὸς Ἐπὶ τοῦ Σιβε-
ρόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρυ στὴ Βουλὰ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ, στὴ Σαλονικὴ στὸ βιβλιο-
πωλεῖο τοῦ κ. Γεωργίου, στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ
Σύλλογον ὁ «Σολωμός».

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ μπόγρηδες—Δουλικὴ γλώσσα Συντεχνίες
καὶ καθαρεύουσα.

ΔΑΣΚΑΛΟΙ μπόγρηδες λοιπόν! Ὑστερ' ἀπὸ τὸν
κ. Ἀριστ. Γαλανὸ ποὺ καταγγεῖλε τὴς προάλλες
κάτιο δάσκαλον ποὺ τοῦ εἶπε τὸ παιδάκι του ὅτι
ἔγλω καὶ τὸρνεε στὸ στρῶμα, νὰ, κοντὰ κοντὰ κι
ἄλλος, ὁ κ. Ἀναστ. Κ. Μωραῖτης ποὺ καταγγεῖλε
στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Τετάρτης πὼς ὁ ἐλλήνοδά-
σκαλος Μιχ. Γιωργαντᾶς ἔδειξε τὸ δωδεκαχρονικὸ
ἀδερφάκι του τόσο ἀγρία, ὥστε τοῦ καταξέσκιζε τὰ
μούτρα καὶ λίγο ἀκόμα καὶ θὰ τοῦχυνε καὶ τὸ
μάτι.

Καὶ λέει ὁ κ. Μωραῖτης:

— Θὰ πάω τὸ ἀδερφάκι μου ἀπὸ τὸ χέρι καὶ
θὰν τὸ πάω στὸ σπίτι τοῦ Ἐπουργοῦ τῆς Παιδείας
καὶ στὸ σπίτι τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐποπτικῶν Συμ-
βουλίου καὶ στὸ σπίτι τοῦ Ἐπιθεωρητῆ, κι ἃ δὲν
καταφέρω τίποτα, θὰ πάω νὰ παραμονέψω κάτου
ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ θὰ σακατέψω τὸ δάσκαλον στὸ
ξύλο.

Ἐμεῖς τὸν ἐσβουλεύουμε πρῶτα νὰ μπαλα-
ρώσει τὸ δάσκαλον καὶ ὕστερα νὰ πάει νὰ κάνει τὴς
βίζιτες ποὺ λογαριάζει, ἀφοῦ τόχουμε γιὰ σίγουρον
πὼς ἀπὸ τὴς βίζιτες τίποτες δὲ θὰ βγεῖ. Ὁ κ. δά-
σκαλος, ἂν ἔχει προστάτη βουλευτὴ (ποὺ δὲ γίνε-
ται, θάχει!), θὰ ἔξακολουθεῖ νὰ δέρνει καὶ νὰ μὴ
δίνει κανενὸς λογαριασμὸν κι ὁ κ. Μωραῖτης, κάθε

πρῶτὸ ποὺ θὰ στέλνει τὸ ἀδερφάκι του στὸ σχολεῖο
θὰν τοῦ βάζει στὴ σάρκα, ἀντὶ βιβλία, μπαμπάκια
κ' ἐπίδεσμους.

*

ΕΝΑΝ ἀπὸ τοὺς πρὸ χρησιμομένους χαρακτηρισμοὺς τῆς
καθαρεύουσας τὸν ἔδωκε τελευταῖα ἡ «Ἀκρόπολη», ὀνομα-
τίζοντάς τὴ «γλώσσα τῶν δούλων».

Να, καὶ τὸ σκετικὸ παραγράφικὸ ποὺ τυπώθηκε στὴν
«Ἀκρόπολη» τῆς Τετάρτης:

Ἐνακηρύττομεν εἰς τοὺς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἀνταποκρι-
τάς μας νὰ παύσουν νὰ μιστριωτίζουεν νὰ μιμοῦνται τὸ ὄφος
τῆς «Ἀκρόπολεως», νὰ ἀπογεύουεν πῆσαν λέξιν μὴ ἔνοου-
μένην ἀπὸ τὸν λαόν.

Εἰρηκτικὴ ἐπανάστασις καὶ μιστριωτικισμὸς δὲ συμβιβά-
ζονται. Ὁ μιστριωτικισμὸς εἶναι ἡ γλώσσα τῶν δούλων.

Ἐμεῖς θέλομεν νὰ μεταβάλωμεν τοὺς συμπολίτας μας
εἰς ἀρμοστούς. Λαίπην γ' ὡσταν ἀρματωλικὴν κτλ.

Γιὰ νὰ ἐναγράφει ἡ «Ἀκρόπολη» τόσο κοντὰ κοντὰ
γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα, θὰ βρῆκε τὸ διάλοδόν τῆς μὲ τοὺς ἐπαρ-
χιώτες ἀνταποκριτῆς τῆς ποὺ θὰ τὴν πῆρανε, φέίνεται,
ὄχι γιὰ φημερίδα μὰ γιὰ Σεβαστοπούλειον διαγωνισμὸν!

*

ΔΟΥΛΙΚΗ γλώσσα δὲ μιλοῦνε μοναχὰ οἱ ἀνταποκρι-
τῆς τῆς «Ἀκρόπολεως», μὰ καὶ οἱ συντεχνίες τῆς Ἀθῆνας.
Γιατὶ οἱ πρόεδροί τους στὸ διάφορον μανιφέστῳ τους ποὺ
τυπώνουσι εἰς ἐφημερίδας μεταχειρίζονται μιὰ τέτλια ἀπέλ-
πιστικὴ καθαρεύουσα ποὺ εὐ καίει σὰν ἀκαρφόριε το λα-
ρῶγι ἕμα τὰ διαβάξαι.

Ἄν ἔχουν κανένα δάσκαλον γιὰ γραμματικὸν τους, νὰ
τὸν πᾶσουε γλήγορα καὶ νὰρνηθῶσινε μοναχοὶ τους νὰ
γράφουεν τὰ μανιφέστα τους μὲ λόγια ἀπλά, γροπητὰ, ποὺ
νὰν τὰ νοιώθουεν ἐπιτέλους καὶ οἱ βίαιε ποὺ τὰ γράφουεν κι
δοσοὶ τὰ διαβάξουεν.

Ζητοῦνε νὰ ξυνηθῶσιν οἱ βλοχτημένοι τὸ λαὸ καὶ τοῦ μι-
λοῦν τέτλια γλώσσα, ποὺ τὴν ἀποκοιμίζουεν ἀκόμα περισσώ-
τερον.

ΕΓΩΪΣΜΟΣ

Μιὰ συζήτηση γιὰ νὰ θεωρηθῆ σοβαρὴ, καὶ γιὰ
νὰ δώτῃ στὴν ἀναγνώστη μιὰ πρακτικὴ ὠφέλεια,
ἔτσι ποὺ νὰ μὴ γεννιῶνται στὸ μυαλό του κάθε
τόσο κι ἀντίφασες, πρέπει νὰνκι ἐπιστημονικῆ. Καὶ
μὲ τὴ λέξη ἐπιστήμη ἔνοουθε μιὰ σειρά ἀπὸ νόμους
σχετικὰ διαρκεῖς καὶ στερεοῦς, καὶ ποὺ βγαίνουεν ἀπὸ
μιὰ ἐντελῶς ἀντικειμενικὴ παρατήρηση, ὅσο τοῦτο
εἶναι δυνατὸ. Συζήτησι στηρηγμένη μόνον σὲ ἀτομικοὺς
πόθους, ἢ μόνον σὲ μοναδικὰ παραδείγματα, δίχω-

ξαναπρόβαλε στὸν ἥλιον ἢ δικὴ σου ἢ Σφίγγα, ἐπι-
βλητικὴ καὶ ἀγνή, ποὺ ἔχει τὰ φτερά δλοζώντανα
φυλακωμένα σ' αὐτοὺς ὤμους.

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ ψυχρόρητη συγκίνηση). Το ἄ-
γαλμά μου; Μιλᾶς γιὰ τὸ ἄγαλμά μου; Τὸ εἶδες,
ἀλήθεια πρὶ φύγης, καὶ σοῦ φάνηκε ὡραῖο. (Κυ-
τάζει ἀνήσυχος πρὸς τὴ θύρα, ἀπὸ τὸ φόβον του μὴν
τυχόν ἀκούσῃ ἢ Σουλβία καὶ χαμηλώνει τὴ φωνή.)
Σοῦ φάνηκε ὡραῖο, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

ΚΟΣΜΑΣ. Ὁραϊότατο.

(Ὁ ΛΟΥΚΙΟΣ σκεπάζει τὰ μάτια του μὲ τὰ δύο
του τὰ χέρια καὶ ἀπομένει μερικὲς στιγμὲς βυθισμέ-
νος, σὰ νὰ γινεῖται νὰ ξυνοδῆ κάποιον δρᾶμα μὲς τὸ
σοκοτάδι).

ΛΟΥΚΙΟΣ (ξεσκεπάζοντας τὸ πρόσωπό του).
Δὲν τὴ βλέπω πιά, τὴ Σφίγγα μου. Μοῦ ξεφεύγει.
Φαίνεται καὶ χάνεται σὰ στὴν ἀστραπή, θαμπω-
μένη. Ἄν τὴν εἶχα τώρα ἐδῶ μπροστά μου, θὰ μοῦ
φαίνετο κινουόριγα· θὰ ξεφώνιζα. Τὴν ἔχω σκ-
λισμένη ἐγώ, μὲ τοῦτα μου τὰ χέρια; (Τηράζει τὰ
χέρια του τὰ γλυμένα κ' αἰσθαντικῶς. Τὸν κυριεύει
ταραχὴ, δλοένα μεγαλήτερη). Δὲν τὴ ξέρω πιά, δὲν
τὴ ξέρω πιά. Στὴν πρώτη μου τὴ θέρμη, ὅταν εἶχα
ἀκόμα τὸ βόλι μὲς τὴ σάρκα καὶ τὸ ἀδιάκαπο

βουητὸ τοῦ θαλάτου πᾶνον στὴ χαμένη μου ψυχὴ·
τὴν ἔβλεπα ὀρθὴ στοῦ κρεβατιοῦ τὰ πόδια, ἀναμ-
μένη σὰ λαμπάδα, σὰ νὰ τὴν εἶχα πλασμένη ἐγὼ ὁ
ἴδιος ἀπὸ ὕλη ποὺ καίγει καὶ φίγγει. Ἔτσι μέ-
ρες πολλὰς καὶ πολλὰς νύχτες τὴν εἶδα, μὲς
ἀπὸ τὰ βλεφάρά μου. Ἄναθε μαζί μὲ τὴ θέρ-
μη μου. Ἄμὰ καίγαν οἱ κλειδῶτες τῶν χεριῶ
μου, γενόταν κι αὐτὴ φλόγα. Δὲς καὶ φούσκωνε καὶ
χοχλάκιζε μὲ δαύτην ὅλο τὸ αἶμα τὸ χυμένον τὰ
πόδια τῆς...

ΚΟΣΜΑΣ (ἀνήσυχος, κυττάζοντας κι αὐτὸς πρὸς
τὴ θύρα, ἀπὸ τὸν ἴδιον φόβον). Λούκιε, Λούκιε, ἐλε-
γες πρωτῆτερα πῶς δὲν ἤξερες πιά τίποτα, πὼς
δὲν ἤθελες πιά τίποτα νὰ θυμηθῆς... Λούκιε!
(Κουνάει ἀπαλὰ τὸ φίλο του ποὺ ἔχει μείνει προση-
λωμένος.)

ΛΟΥΚΙΟΣ (συνεφῆροντας). Μὴ φοβάσαι. Ὅλα
εἶναι κεῖ κάτω, μακριά, στὴς θάλασσας τὸ βάθος.
Ὡς καὶ τὸ ἄγαλμα εἶναι βουλιαχμένο μαζί μὲ
τᾶλλα πράγματα, ὕστερ' ἀπ' τὸ ναυάγιο. Γι' αὐτὸ
δὲν τὸ βλέπω πρᾶς στὰ θαλά, μὲς ἀπὸ τὰ βαθυὰ
νερά.

ΚΟΣΜΑΣ. Αὐτὸ μοναχὸ θὰ γλυτώσῃ, θὰ ζήσῃ
αἰώνια κι ὁ τόσος πόνος ἀδικίᾳ δὲ θὰ πονεθῆ, κ' ἡ

ἀπ' αὐτὰ νὰ βγῆναι γενικὸς κανὼν, δὲν ἔχει λόγον νὰ γίνηται. Κ' ἐπειδὴ ὅσοι εἶναι οἱ ἄθρωποι στὸν κόσμον, ἄλλοι τόσο εἶναι κ' οἱ ἀτομικοὶ πόθοι, γι' αὐτὸ δὲ θάτανε παράλογον, ἐν παραβάσει μὲν κείνον ποὺ συζητᾷ ἐστὶ, μὲ τὸν ἀγαθὸ Μικηκῆσιο-ἱπποπότην, ποὺ πάλευε μὲ τοὺς ἀνεμομύλους.

Δυστυχῶς οἱ Ῥωμοὶ συζητητὲς ἀκολουθοῦν συνήθως τὸ δεύτερον τοῦτον τρόπον, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μποροῦν σχεδὸν ποτέ νὰ βγοῦν σ' ἓνα ὀρισμένον συμπέρασμα. Τὸ γιὰτί, δὲ θὰ τὸ ζητήσουμε τώρα. Γιὰ μᾶς θετικὸ εἶναι, πὼς ἅμα πάρομε ἓνα Ῥωμαϊκὸ ἄρθρον, θὰ δοῦμε νὰ κολλιοῦνται ἀσυνάρτητα καὶ ἀρλεκίνηκα μέσα του, κομμάτια δίχως ἐσωτερικὴν ἐνότητα, παρμένα στὰ πεταχτὰ ἀπὸ δεξιά ἢ ἀριστερά, κ' ἔτσι μὲς παρουσιάζεται ἓνα τραγελαφικὸ τέρας, ποὺ βουίζουν ἐντὸς του καὶ οὐρλιάζουν τὰ πὶδ ἀσυνάρτητα ἐπιχειρήματα καὶ τὰ πὶδ παρδαλὰ συμπεράσματα.

Ἐξάφρησιν ἀπὸ τοῦτον τὸν κανὼνα δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν βίβλια οἱ πολεμικοὶ συζητητὲς τῶν δυῶ ἄρθρων ποὺ ἐπιγράφονται «Ἐγωισμὸς ἢ (καὶ) Ἀγάπη», καὶ ποὺ δημοσιεύτηκαν στὸ «Νουμά». Μονάχα ὁ κ. Δουλεύτης φαίνεται νᾶχη τὴν καλὴ θέλησιν νὰ ταχτοποιήσῃ κάπως τὸ ἄρθρον του, καὶ ἀγωνίζεται νὰ μᾶς δώσῃ ἓνα σύστημα, δυστυχῶς ὅμως, μ' ὅλες τίς προσπάθειάς του, μὲ μᾶς δίνει τίποτα συνεπὲς καὶ τίποτα καθαρὸ. Ὅσο γιὰ τὸν κ. Ἐσπερινό, ἂν ἔχη ἓνα σκοπὸ τὸ ἄρθρον του, εἶναι τὸ νὰ μᾶς ἐπιβεβαιώσῃ καθαρὰ καὶ ἑξαστερά τοὺς λόγους μᾶς γιὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν τρόπον συζήτησιν, πεῦπαμε παρὰ πάντων.

Ἐμεῖς τώρα, δίχως νὰ θέλομε νᾶρνηθοῦμε τὴ φύσιν μᾶς καὶ τὴν ἐπίδρασίν της, θὰ προσπαθήσομε νὰ βάλωμε ἓνα σύστημα στὸ ἄρθρον μᾶς, γιὰ νὰ μπερῆσῃ ἔτσι ὁ ἀναγνώστης μας νὰ παρῇ μιὰ σαφὴν ἰδέαν, τοῦ τί θέλομε νὰ πεῦμα. Γι' αὐτὸ, πρὶν μποῦμε στὰ καθέκαστα, ἀνάγκη νὰ βάλωμε μιὰ βᾶσιν.

Ἐπάρχοντες ἐπὶ ζωῆς, ὅπως τὸ λέει καὶ ὁ κ. Δουλεύτης, μερικοὶ κύκλοι ἐγωισμοῦ: Ὁ ἐγωισμὸς τοῦ ἀτόμου, τῆς οἰκογένειας, τῆς τάξης, τῆς φυλῆς, τοῦ κόσμου. Μὲ τὸν τελευταῖον ἐνοοῦμε αὐτὸ ποὺ λένε κοινὰ ἀγάπη τῆς ἀθρωπότητος, ἀκοσμοπολιτισμὸς. Καὶ οἱ πέντε τοῦτοι κύκλοι συνυπάρχοντες καὶ ζοῦνε μᾶζι μὲς στὸν ἄρθρον. Τώρα, γιὰ νὰ ζητήσομε τοὺς κύκλους τοῦτους, πρέπει νᾶχομε ὑπ' ὄψιν αὐτὰ τὰ δυῶ ἀξιώματα: 1ο Πὼς ἓνας ἀπ' αὐ-

τοὺς πρέπει νᾶναι ὁ δυνατώτερος, κ' οἱ ἄλλοι ὅλοι νὰ ὑποτάσσονται κατὰ σκελὴς σ' αὐτὸν, καὶ νὰ ὑποχωρῶν κατὰ σειράν, ἂν ἔθουν σὲ σύγκρουσιν μᾶζι του, καὶ 2ο, πὼς γιὰ νὰ κρῖνομε ποῖος ἀπὸ τοὺς κύκλους τοῦτους εἶναι ὁ δυνατώτερος, μποροῦμε νὰ μεταχειριστοῦμε δυῶ εἰδῶν μεθόδους: τὴ μέθοδον τοῦ τί γίνεσθαι καὶ τοῦ τί θὰ γίνῃ, καὶ τὴ μέθοδον τοῦ τί πρέπει νὰ γίνηται καὶ τοῦ τί πρέπει νὰ γίνῃ.

Ἄς ἐρθομε τώρα ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν δυῶ τούτων ἀξιωμάτων. Καὶ γιὰ νὰ δείξωμε ἀμείσως τὴν ταχτικὴν, ποὺ θ' ἀκολουθήσομε, ἄς ἐξετάσομε πρῶτα τὸ δεύτερον ἀξίωμα: Οἱ δυῶ αὐτὲς μέθοδοι λέγονται συχνά, ἡ πρώτη ἀντικειμενικὴ εἴτε ἐπιστημονικὴ, κ' ἡ δεύτερη ἐπισκειμενικὴ εἴτε οὐτοπιστικὴ. Μ' αὐτοὺς τοὺς ὀρισμοὺς δὲ θέλομε νὰ προδιαθέσομε τὸν ἀναγνώστην, μὰ ἀπλυστάτα νὰ τοῦ θυμίσωμε κείνῳ ποῦπαμε καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχήν: Πὼς ἡ δεύτερη τούτη μέθοδος, ἐπειδὴ μᾶς παρουσιάζει μὲ τὸ ἀτομικὸ ὄνειροπόλημα τοῦ συγγραφέα, ὄχι μόνον σ' ἀποτέλεσμα δὲ φέρνει, μὰ δίνει καὶ ἀφορμὴν σ' ἀτελειώτες φλυαρίες. Κ' ἐπειδὴ τέτοιος ὁ σκοπὸς μᾶς δὲν εἶναι, θ' ἀκολουθήσομε, ἔσο μποροῦμε, τὴν πρώτην μέθοδον, γιὰ νᾶχη τὸ συμπέρασμα, ποὺ θὰ βγάλωμε, κάποιαν σκέσιν μὲ τὴν πρᾶγματικότητά. Ἔτσι λοιπὸν θὰ ζητήσομε τώρα τὴ δύναμιν τῶν ἐγωιστικῶν κύκλων.

Ἐδῶ πρέπει νὰ λαβομε ὑπ' ὄψιν κ' ἓνα φυσικὸν νόμον, ποὺ περῆει κάθε μέρα ἐπὶ καθενὸς τὰ μάτια: Πὼς μεταξὺ ἀπὸ πολλοὺς κύκλους ποὺ πλαταῖνομε, ἢ ὁ στενωτέρος θᾶναι δυνατώτερος, ἢ ὁ πλατύτερος. Ἄμα εἰζῆς μιὰ πέτρα στὸ νερὸ, ἀπὸ τοὺς κύκλους ποὺ θὰ σκηματίσῃ τὸ πέσιμό της, ἢ ὁ στενωτέρος, ἢ ὁ πλατύτερος θᾶναι ὁ ἐντονώτερος. Οἱ ἄλλοι ὅλοι μὲ τὴν σειράν θὰ χάνουν σ' ἐντασιν. Τὸ ἴδιον ἅμα χτυπᾷ μιὰ καρμπάνα. Ἡ στὸ μέρος ποὺ χτυπᾷ θᾶναι δυνατώτερος ὁ ἦχος, ἢ ἐπὶ τὴν ἄκρην, ποὺ φτᾷει ἢ ἀχτίνα του. Tertium non datur. Ἔτσι τώρα καὶ σ' ἐμᾶς. Ἀπὸ τοὺς ἐγωιστικοὺς κύκλους ἢ ὁ στενωτέρος, τοῦ ἀτόμου, θᾶναι ὁ δυνατώτερος, ἢ ὁ εὐρύτερος, τοῦ κόσμου. Κ' ἐπειδὴ, ὅπως ξέρομε ἀπ' τὴ φυσικὴν, ἢ μεγαλύτερην ἐντασιν ὑπάρχει στὸ κέντρον, ὅπου γίνεσθαι ἢ ἐνέργεια, γι' αὐτὸ μποροῦμε νὰ ὑποθέσομε, πὼς καὶ ὁ ἀτομικὸς ἐγωισμὸς θᾶναι ὁ δυνατώτερος, μιὰ ποὺ τὸ ἄτομον εἶναι τὸ κέντρον, ἀπ' ὅπου γεννιῶνται κατὰ σειράν, ἢ οἰκογένεια, ἢ τάξιν κ.τ.λ.

Ἄλλ' ἄς ἀρχίσωμε ἀπὸ τὸν κύκλον τοῦ κόσμου,

συγκρίνοντάς τινε μὲ τοὺς ἀμείσως κατωτέρωθεν ἑαυτοῦ κύκλους: Σὲ σύγκρουσίν του μὲ τὸν κύκλον τῆς φυλῆς εἶναι καθαρὸ καὶ ἑξαστερον πὼς νικάει ὁ ἐγωισμὸς τῆς φυλῆς. Παραδείγματα δὲ χρειάζονται. Εἶναι καταφανερον, πὼς ὁ κύκλος τοῦ κόσμου εἶναι ἀθενέστερος ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς φυλῆς. Τώρα σὲ σύγκρουσιν τῆς φυλῆς μὲ τὴν τάξιν. Ἐδῶ μιὰ ματιά, κ' ἡ ἐπιπολαϊότερη ἀκόμα, ἐπὶ τὴν ἱστορίαν, ἀπὸ τοὺς πὶδ παλιούς χρόνους ὡς τὰ σήμερον, μᾶς δείχνει πὼς ὁ κύκλος τῆς τάξης εἶναι δυνατώτερος τοῦ κύκλου τῆς φυλῆς. Οἱ τάξεις, σὲ ἀγῶνα ἀνταμαξῶν τους, προτιμᾶνε τὸν ἐξω ἐχθρὸν ἀπὸ τὸν μέσα, κ' ἔχουν καλύτερα νὰ βλέπουν ἀπὸ πάντων τους ξένην κυριαρχίαν, παρὰ ἐμφορὴν τῆς ἐχθρῆς τάξης (Πελοποννησιακὸς πόλεμος, Ῥωσικὴ ἐπανάστασις). Τὰ παραδείγματα γιὰ ἡμεῖς καὶ πολιτικούς, ποὺ, γιὰ νὰ ὑπερασπίσων τὴν τάξιν τους, ζητοῦσαν βοήθειαν ἀπὸ ξένους δυνάμεις, μᾶς εἶναι ἄρτοια καὶ συνεχῆ (Λουδοβίκος XVIII, Θιέρσος). Ὡστε, καθὼς βλέπομε, εὐκόλῃ θυσιάζεται ἡ φυλὴ, ἅμα κινδυνεύει ἡ τάξιν. Ἄς προχωρήσομε. Σύγκρουσιν τάξης μὲ οἰκογένειαν. Ἡ στενὴ σχέση τῶν μελῶν τῆς τελευταίας, ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὴν διαρκὴ συμβίωσίν τους, καὶ ἀπ' τὴν κοινότητα τῶν συμφερόντων τους, τοὺς κάνει νὰ νοιάθων πολλὸ σιμώτερα τὸν ἑαυτὸν μᾶζι τους, παρὰ μ' ἑπονομήτοτες ἄλλοι. Ἔτσι, σὲ σύγκρουσιν μὲ τὴν τάξιν τους δὲν μποροῦν, παρὰ νὰ παρῶν τὸ μέρος τῆς οἰκογενείας τους. Ἄς ἐρθομε τώρα ἐπὶ τὸν τελευταῖον. Στὴ σύγκρουσιν μεταξὺ οἰκογενείας καὶ ἀτόμου. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐνοηθῇ, πὼς ἡ σύγκρουσιν δὲν εἶν' ἀνάγκη νᾶναι μονάχα οἰκονομικὴ, μὰ καὶ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ, καὶ ἐπιδημιότες ἄλλοι. Τὰ παραδείγματα ἐπὶ ζωῆς παρουσιάζονται: πλούσια κάθε μέρα. Κι ἂν κωτορθώσῃ νὰ ρωτήσῃ ψυχραῖα τὸν ἑαυτὸν σου, θὰ σοῦ δώσῃ τὴν ὀρθὴν ἀπάντησιν. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὰ χωρίσματα τῶν γιῶν ἀπ' τοὺς πατέρας, καὶ τῶν κοριτσιῶν ἀπὸ τίς οἰκογένειάς τους, ἂν τύχη καὶ δὲ συμφωνᾶνε σὲ μιὰ ἰδέαν τους, εἴτε σ' ἓνα διάλεμά τους, δείχνουν καθαρὰ, πὼς ὁ κύκλος τοῦ ἀτόμου στέκει δυνατώτερος ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς οἰκογενείας. Κ' ἐπειδὴ δείξαμε, πὼς ὁ κύκλος τῆς οἰκογενείας εἶναι ἰσχυρότερος ἀπ' ὅλους τοὺς προηγούμενους του, ἄρα ὁ κύκλος τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ νικάει ὅλους ἐν γένει τοὺς ἄλλους κύκλους, ἅμα ἐρῆ σὲ σύγκρουσιν μᾶζι τους. Κάθε εὐλακρινὴς ἄθρωπος, ἂν θελήσῃ νὰ σκεφθῇ ἡσυχᾶ, ἀνεπηρέαστος, δὲν μπορεῖ

τὴν σφοδρὰ δὲ θὰ φανῇ ἀνώφελη, ἂν ἀκόμα ἓνα ὠραῖο πρᾶγμα προστεθῇ γιὰ νὰ στολισθῇ τὴ ζωῆ.

ΛΟΥΚΙΟΣ (χαμογελοῦντας ἀκόμα μὲ τὸ λεπτό του τὸ χαμόγελο καὶ μιλιῶντας μὲ τὴν ἀπόμακρην τὴ φωνὴν του). Ἀλήθεια. Συλλογιζομαι κάποτε τὴ μοῖραν κεινοῦ ποὺ ναυάγησε σὲ μιὰ τρικυμία μ' ὅλον του τὸ φορτίον. Μιὰ μέρα καλὴ σὰ σήμερον, πῆρε μιὰ βάρκα κ' ἓνα δίχτυ καὶ γύρισε ἐπὶ μέρος ποὺ ναυάγησε μὲ τὴν ἱλιθίδα νὰ βγάλῃ τίποτα ἀπὸ τὰ νερά. Κ' ὕστερον ἀπὸ κόπον μεγάλο, ἔσυρε στᾶκρον γιὰ ἓνα ἀγαθόν. Καὶ τὸ ἀγαθὸν εἴτανε τότε ὠραῖον, ὥστε, σὰν τὸ ξανάειδε, ἔκλαψε ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ καθῆσε ἐπὶ τοῦ γιᾶλου τὴν ἄκρην νὰ τὸ θεωρῇ, κ' εἶμιν' εὐχαριστημένος μ' ἐκεῖνο τὸ ἀγαθὸν του, καὶ δὲ θέλησε γι' ἄλλον νὰ ψάξῃ καὶ ἱσημόνησε ὅλα τὰ ἄλλα. (Σηκωνεται, σὰν ὀρμητικῶς). Γιὰτί ἢ Σουλβία δὲ γύρισε ἀκόμα; (Στέκει νὰκούσῃ). Πιᾶς γελάει; Ἄ, εἶναι ἢ Μπεατα στὸν κῆπο. Κῦτταξέ! τὸ Σάν-Μινιάτο ἔχειν' ὀλόχροσον: λαμπροκόπῃ. Εἶναι μεγαλοπρεπέστερον τὸ φῶς τῶν Ὠθῶν;

ΚΟΣΜΑΣ. Ἡ ἐξοστῆ τὸ φῶς! Σοῦ τὸ εἶπα: ἀδύνατον ἄλλοῦ νὰ τὴ γνωρίσῃς. Κύκλοι, στεφάνια, τροχοί, ρόδακες ἀπὸ λαμψεῖς, ἀμέτρητες

σπίτες... Οἱ στίχοι τοῦ «Παραδείσου» σοῦ ξαναχρονται ἐπὶ νοῦ. Μόνος ὁ Δάντης ἔχει βρῆ τὰ λόγια π' ἀστραποβόλουν. Εἶν' ὄρες ποὺ ὁ Νεῖλος γίνεσθαι ὁ ποταμὸς τῶν τοπαζιῶν, ὁ σμέγας καταρράχτης. Ὅπως μιὰ πέτρα στὸ νερὸ, ἓνα κίνημα στὸν ἄερα, φέρνει μύρια καὶ μύρια κύματα. Ὅλα τὰ πρᾶγματα κολλομποῦνε σ' ἐκεῖνο τὸ φῶς ὅλα τὰ φύλλα τὸ σταλάζουν. Οἱ γυναῖκες ποὺ περνοῦνε πλατὶ ἐπὶ τὸν ποταμὸν μὲ τᾶσκιά τους γιομάτα φλογόβολον ἄλθρινᾶ σὰν τῶν ἀγγέλων τὰ τάγματα ἐπὶ ἄσκη τῶν Ἀσμάτων, δλόλαμπες ἀπὸ φέγγος καὶ ἀπὸ τέχνη.

(Ὁ Λούκιος, ξανοίγοντας ἀπάνω σ' ἓνα τραπέζιν ἓνα μάσο μενεξέδες, τὸ παίρνει καὶ βυθίζει, θαρροῖ, τὸ πρόσωπό του μέσα γιὰ νὰ ρουφήξῃ τὴν εἰωδιὰ τους.)

ΛΟΥΚΙΟΣ (κρατῶντας ἀκόμα τὸ μάσο ἐπὶ τὸν ὄντα καὶ μωοκλιῶντας τὰ μάτια ἀπὸ τὴ γλῶσσα.) Εἶν' ὄμορφες οἱ γυναῖκες τοῦ Νεῖλου;

ΚΟΣΜΑΣ. Μερικὲς, οἱ κορασιδες, ἔχουν καὶ μιὰ, ποὺ σὲ μπεγεῖ ἢ κελόγραμμην χάριν τους. Σοῦ ποὺ προτιμᾶς τὰ σερπετὰ καὶ τωναμένα νεῦρα, τὴν κάπως ἔγρια κορμωστασιά, τὰ ψηλόλιγνα πόδια, θαῦρικες ἐκεῖ κανένα ἀσύγχριτον μὸδιλλο. Πόσες

φοῖς σὲ κλομελέτησα! Στὴν Ἐλεφαντίνην τὸ νησί, εἶχα μιὰ φιλενάδα δεκατεσσάρων χρόνων: μιὰ παιδοῦλα χρυσαμῆν σὰ χουρμᾶς, στεγνὴ, λυγρὴ, ξεροκκιανὴ, μὲ τὴ μέση δυνατὴ καὶ κωμαρωτὴ, μὲ τίς γάμπες διδίδες καὶ δυναμωμένες, τὰ γόνατα τέλειαν—πρᾶμα σπανιότατον, καθὼς ξέρεις. Σ' ὄλη αὐτὴ τὴ σφιχτὴ λιγνάδα, ποὺ σοῦ ἔφερε ἐπὶ νοῦ τοῦ κονταριοῦ τὸ λεπίδι τὸ λιανὸ καὶ τὸν τριαντὸν, τρία πρᾶγματα μὲ γοητεύανε μὲ τὴ χάριν τους τὴν ὑπερῆδονικὴν: τὸ στόμα, ὁ ἦσκιος ἐπὶ τὰ ματόκλαδα, καὶ τὰ κροδάχτυλά της. Ἐπλεγε τὰ μαλλιά της μὲ τὰ δάχτυλα ποὺ εἴτανε κόκκινα ἐπὶ τὴν ἄκρην σὰν ἀνθοφύλλια βαμμένα μὲ πορφύρα καὶ νὰ τὴ βλέπω σ' ἐκείνη τὴ στάσιν, ἐπὶ τὸ κατώφλι τοῦ ἀσπρου σπιτιοῦ, εἴταν ἡ χαρὰ μου κάθε πρωτὸ. Ἡθελα νὰ σοῦ τὴ φέρω, μᾶζι μὲ τὰ γαλαματάκια, μὲ τὰ ὑφάσματα, μὲ τὸν καπνὸν, μὲ τὰ ρῶματα, μὲ τὰ ὄπλα. Σοῦ ἔφερα ὅμως ἓνα ὠραῖον δοξάρι, ποὺ τὰγόρασα ἐπὶ Ἀσσουάν καὶ τῆς μοιάζει λίγον.

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ κῆποιον ἀναταραχὴν, ἀναρρίχωντας πίσω τὸ κεφάλιν.) Δίχως ἄλλο θὰ εἴτανε πλάσμα χαριτωμένο.

ΚΟΣΜΑΣ. Χαριτωμένο καὶ ἄκαλον. Ἐμοιάζει μ' ὠραῖον δοξάρι, μὰ οἱ σαγιῆτες της δὲν εἴτανε

παρά να συμφωνήσῃ μαζί μας. "Αν πάρῃ τὸ γενικὸ σχῆμα ὑπ' ὄψη του, τίς μεγάλες γραμμές, κι ἂ δὲ θελήσῃ νὰ χωθῇ σὲ μονομερείς, ὑπνωτιστικὲς λεπτομέρειες, θὰ δῇ τὸν ἀτομικὸ ἐγωισμὸ δυνατώτερο ἀπ' ἄλλους τοὺς ἄλλους. Τοῦτο λοιπὸν τὸ συμπέρασμα ἀπλούστατης ἀντικειμενικῆς παρατήρησης βάζουμε μὲς βάση στὸ ἄρθρο μας, καὶ τοῦτο ἔχοντας ὑπ' ὄψη θὰ προχωρήσουμε στὸ θέμα μας.

"Ἄς ἐρθοῦμε ὅμως μιὰ στιγμή στὸν κ. Δουλεύτη, γιὰ νὰ δοῦμε κατὰ πόσο συμφωνάει μαζί μας, ἢ τί βάση βάνει στὸ σύστημά του. "Ὁμολογῶ, πὼς μ' ἔδω τὴν καλὴ θέληση ποῦχαμε, καὶ μ' ἔδω τὸ διάβασμα ἀπὸ πεντέξη φορὲς τοῦ ἄρθρου του, δὲν μπορέσαμε νὰ βροῦμε πούθεν μιὰ ὀρισιμένη βάση, γιὰ νὰ νοιώσουμε τί θέλει νὰ πῇ. Δὲ ζητᾶμε νὰ τὸν κατηγορήσουμε γι' αὐτό. Κάθε ἄλλο. Ἐβρούμε κάπως τὴν κοινωνία μας, καὶ διαβάσαμε σωρὸ ἀπὸ ρωμαϊκά ἄρθρα. Ἡ ἀκαταστασία τους εἶναι κλασικὸ ἀποτέλεσμα τῆς τωρινῆς μας κατάστασης, ἀποτέλεσμα τοῦ καινούργιου αἰσθητικοῦ πνεύματος, καθὼς τὸ λέν, πού φύσηξε τώρα τελευταία, πρὸ πάντων στὴ μερίδα τῶν δημοτικιστῶν, γι' ἀντίδραση τοῦ ψευτοκλασικισμοῦ, καὶ πῆρε τὴν ἄλλη ἄκρη, θεωρώντας τὴν τάξη βλακεία, τὴ σοβαρότητα σκολαστικισμό, καὶ τὸ σύστημα παπαρδέλλα. Ἡ ἐπίδραση τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἄμεση εἴτεσ ἔμμεση ἀδιάφορο, φαίνεται καθαρὰ καὶ στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Δ. "Ἐμεῖς ὅμως δὲν κατορθώσαμε δυστυχῶς ἀκόμα ν' ἀκονίσουμε τὸ μυκλὸ μας τόσο, ὥστε ν' ἀνακαλύψουμε μὲς στὸν καινούριο τοῦτον τρόπο ἀρθρογραφίας τὴν κυρίαρχη ἰδέα, κ' ἔτσι θὰ σὰς ἐκθέσουμε πού σκοντάψαμε, γιὰ νὰ βροῦμε μιὰ βάση στὸ γραπτὸ τοῦ κ. Δουλεύτη.

"Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μὰς φανερώνει δυὸ δυνατοὺς ἐγωισμοὺς, πού κυριαρχοῦνε σὲ κάθε ζῶο: τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς φυλῆς. "Ἡ ἐγωιστικὴ ἀνάγκη (τοῦ ἀτόμου) ἔκκε μ' ἀγελοῦσα. Τὰ ζῶα ὅμως δὲ φαίνεται ἀνὰ ἔχουνε περίσσια ἀγάπη γιὰ τ' ἄτομα τῆς φυλῆς τους καὶ συχνὰ δείχνουνε τὸ ἐναντίο πολεμώντας ἀναμεταξύ τους. Τοὺς ἔμεινε ὅμως ψυχρόμητο ἀπὸ γενεὲς ζωῆς κοπαδικστῆς, ὁ ἐγωισμὸς τῆς φυλῆς τους, γέννημα κι αὐτὸς τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ. "Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ συνυπάρχουνε δυὸ δυνατοὶ ἐγωισμοὶ σ' ἓνα ζῶο, γιὰ τὴ θάρτη μιὰ φορὰ, κατὰ φυσικὸ νόμο, ἢ στιγμή πού θὰ συγκρουστοῦν τὰ συμφέροντά τους, πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε, πὼς ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς θάναί ὁ δυ-

νατώτερος. "Ἄς δοῦμε ποιὸν θεωρεῖ τέτοιον ὁ κ. Δ. Στὴν ἀρχὴ μὲ δυὸ παραδείγματα, πού ἀντιφάσκουνε ὀλότελα, καὶ μ' ἄλλα μερικὰ, μὰς ἀποδείχνει πὼς δυνατώτερος εἶναι ὁ κύκλος τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ: "Ἐδῶ φανερώναται ὁ ἀτομικὸς ἐγωισμὸς, γιὰ τὴ μόλις μεγαλώσῃ τὸ μικρὸ, μάννα καὶ παιδί χωρίζουναται καὶ δὲ γνωρίζει ὁ ἓνας τὸν ἄλλο μέσα στ' ἄλλα μέλη τῆς φυλῆς. "Καὶ πάρα κάτω. "Τὰ παιδιά καὶ ἡ ἀνατροφή τους εἶναι καθὼς πάντα ἀνάγκη τῆς φυλῆς, μὰ καταντᾷ κι ἀποτέλεσμα ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ (μάλιστα ἡ ἀνατροφή) γιὰ τὴ σπὴν οἰκογένεια τὸ παιδί δὲν ἀφίνει τοὺς γονοὺς μάλις δυναμώσῃ, παρά μένει κοντὰ τους καὶ δουλεύει. "Κι ἀκόμα. "Ἀτομικὸς ἐγωισμὸς ἀπὸ μέρους τῶ γονιῶνε εἶναι καὶ ἡ προτίμησι πού δείχνουνε γιὰ τ' ἀγόρια, πού τοὺς εἶναι: πῶς χρήσιμα στὸν πόλεμο τῆς ζωῆς πρὸ τὰ κορίτσα. "Ὡς ἐδῶ πάει καλά. "Ὁμως πάρα κάτω τὸ συμπέρασμα μὰς χαλνάει. "Ὁ ἐγωισμὸς εἶναι μιὰ καὶ μόνη δύναμη, πού βγαίνει ἀπ' τὰτομο, γέννη τὴ φυλὴ καὶ τότε παίρνει φυλετικὸ χαραχτήρα. "Ἀλάκρη ἡ ἀνθρωπότητα καθὼς καὶ κάθε χωριστὰ φυλὴ, ἔθνος, κράτος, τάξη, οἰκογένεια προουσιάζουνε καὶ μιὰ μορφή τοῦ φυλετικοῦ ἐγωισμοῦ(ι). "Νὰ ὑποθέσουμε ἄρχες τώρα, πὼς ὁ φυλετικὸς ἐγωισμὸς εἶναι κι αὐτὸς ὁ δυνατώτερος, ἀφοῦ μιὰ πού ὁ ἐγωισμὸς βγῇ ἀπὸ τὸ ἄτομο καὶ φιασῇ τὴ φυλὴ, τότε παίρνει φυλετικὸ χαραχτήρα; "Ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν ὄρισμὸ τοῦ κ. Δ. αὐτὸ τοῦλάχιστο καταλάβαμε, ἂν καὶ τὰ λόγια του γιὰ τὴ γέννηση τῆς φυλῆς κάκουνε μιὰ νύξη τῆς βιολογικῆς μεταφυσικῆς, καὶ οἱ ἰδέες του γιὰ τὸ φυλετικὸ ἐγωισμὸ στηρίζουναται στὴ μέθοδο τοῦ πρέπει. "Ἀργότερα ὅμως φανερώναται ὁ οἰκογενειακὸς ἐγωισμὸς, πού στέκει «πῶς κοντὰ στὸν ἀτομικὸ ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐγωισμὸ» καὶ πού ζητάει εὐθεία τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ, μὲ τὰ οἰκογενειακὰ χρέη πού γεννάει. Μήπως εἶναι λοιπὸν κι αὐτὸς ὁ δυνατώτερος;

Σὲ τέτοια ἀτέλειωτα διλήμματα μὰς φέρνει τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Δ. Κάθε πρόταση, κάθε φράση, κι ἀκόμα κάθε λέξη δίνει αἰτία σὲ σωρὸ ἀπὸ ἀντιφατικούς στοχασμοὺς. Οἱ ὀρισμοὶ του εἶναι λειψοὶ καὶ σκοτεινοί. Οἱ μεταβάσεις ἀπὸ μιὰ σκέψη σ' ἄλλη ἀπτόμετες, πολλὲς παρατήρησεις δίχως ἐξήγησι. Κύρια σημεῖα, ὅπως ἡ σύγκριση τῶν ἐγωισμῶν, καὶ τὸ πὼς αἰμιὰ μορφή μπορεῖ νὰ πῆξῃ τὴν ἄλλη, τέτοια δηλ. σημεῖα, πού θὰ δώσουνε τὴ βάση στὸ

σύστημα, μὲ τὴν παραδοχὴ τοῦ δυνατώτερου ἐγωισμοῦ, «δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ τὰ ζετᾶσουμε» λέει ὁ κ. Δ., γιὰ τὴ αἰτία θέματα πολὺ μεγάλῃ. Δηλαδὴ δὲ θέλει κι ὁ ἴδιος νὰ μὰς πῇ ποιὸς ἐγωισμὸς εἶναι δυνατώτερος.

"Ὅπως βλέπει καθέννας, εἶναι βέβαια περιττὸ νὰ καταπιναστοῦμε τώρα μὲ κρίσεις γιὰ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Δ., ἀφοῦ μόνον ὑποθετικὰ μποροῦμε νὰ μιλήσουμε γιὰ τίς βάσεις του. "Ἄν δὲ μὰς πῇ ὀρισμένα τίς ἰδέες του γιὰ τοὺς ἐγωιστικοὺς κύκλους, τὸ θεωροῦμε χωρὶς χρόνου ν' ἀρχίσουμε συζήτηση. "Ἐνα μόνον σπουδαῖο ἔχουμε νὰ τοῦ παρατηρήσουμε: Πὼς στὸ ἀίθρημα τῶν κύκλων ἔχασε νὰ μὰς ἀναφέρῃ καὶ τὸν κύκλο τοῦ κόσμου. Εἶναι κι αὐτὸς τόσο σπουδαῖος, ὅσο κ' οἱ ἄλλοι, κι ὅπως εἴπαμε πᾶρα πᾶνου ὅλη ἡ σύγκριση γίνεται μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀτομικοῦ κύκλου. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς ἀπολύτως λόγος νὰ σταθεῖμε στὴ φυλὴ, δταν σωρὸς ἀπὸ ἄτομα τὴ θυσιάζει γιὰ τὸν κύκλο τοῦ κόσμου. Αὐτὰ τὰ ἄτομα τὰ ὀνομαζέει μὲ ἀποστρόφη ὁ κ. Δ., κ' οἱ φίλοι του, σοσιαλιστῆς, κι ἀνκτριχιάζει ἀπὸ τὴ σαπίλα καὶ τὴν ἀνοητία τῶν ἰδεῶν τους. Δὲν ἀποροῦμε καθόλου γιὰ τὸ ἀνκτριχιάσμα αὐτὸ τοῦ κ. Δ. Εἶναι κι αὐτὸ κτακφάνερο ἀποτέλεσμα τῆς κοινωνίας του. Καθαρὴ ἐπίδραση τοῦ ἀγαθοῦ αἰσθητικοῦ πνεύματος, πού ζῶνει κάθε νέο, πού γίνεται δημοτικιστῆς, καὶ τοῦ σφαλνάει τὰ μάτια σὲ κάθε κίνηση ἔξω ἀπ' τὴν καλλιτεχνία, κάκουντας τὸν ἔτσι νὰ βλέπῃ τὴ ζωὴ κάτου ἀπὸ πικρὸ πέπλο, καὶ νὰ θαρρῇ πὼς ἡ φύση πλάστῃκε μόνο γιὰ ν' ἀκούῃ τραγοῦδια καὶ στίχους. Τὸ ἴδιο πνεῦμα τὸν πετάει καὶ στὰ ποιητικὰ φιλοσοφικὰ συστήματα τῆς Εὐρώπης, γιὰ τὸν κάνει ἀνίκανο σὲ κάθε ἐπιστημονικὴ μὲρρωσι, κ' ἔτσι γεννιέται μετὰ του ἓνα ἐνστιχτο μίσους γιὰ κάθε πράμα, πού δὲν κλει αἰσθητικιστικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς, εἴτεσ ποιητικο-ρωμαντικὰ λόγια, φουσκάνει μιὰ νοσταλγία ἐντὸς του γιὰ τὴν «καλὴ φεουδαλικὴ ἐποχὴ», κι ἀποστρέφεται μὲ φρίκη τὸ σοσιαλισμὸ, βλέποντας ὄλοκρατικὴ μούχλα στὶς ἰδέες του. Αὐτὸ τὸ ἴδιο ἐνστιχτο τοῦ ἐμποδίζει τὴ μελέτη τούτων τῶν ἰδεῶν, καὶ τὸν κάνει νὰ μὲνη ἔνκν αἰῶνα πίσω, θεωρώντας γιὰ σοσιαλισμὸ ἓνα παρασμένο, εὐτοπιστικὸ ὄνειρο-πόλημα. "Ἄλλο ὅμως ἐτοῦτο, κι ἄλλος ὁ τωρινός, ἐπιστημονικὸς σοσιαλισμὸς. "Ἐκεῖνο εἴταν ἓνα νόστιμο ἀστικὸ ὄνειρο, στηριγμένο στὴ χριστιανικὴ ἰδέα τῆς ἀγάπης, ὅπως λέει κι ὁ κ. Δ., ἐτοῦτος

φαρμακωμένους.
ΛΟΥΚΙΟΣ. Τὴν ἀγαποῦσε;
ΚΟΣΜΑΣ. Ὅπως ἀγαπᾷ τὸλόγὸ μου καὶ τὸ σκύλλο μου.
ΛΟΥΚΙΟΣ. "Ἄ, εἶσου ἐτυχησμένος ἐκεῖ κάτω ἢ ζωὴ σου εἶταν εὐκολὴ κι ἀνάλαφρη. Εἴτανε λοιπὸν ἢ Ἐλεφαντίνη τὸ νησί ὅπου σὲ εἶδα νάραζης, στῶνειρό μου. Θὰ μποροῦσα κ' ἐγὼ νὰ εἶμουν μαζί σου! Θὰ πᾶω ὅμως, θὰ φύγω. Δὲν ἔχεις διάθεση νὰ ξαναπᾶς ἐκεῖ; Θὰχῶ ἐν' ἄσπρο σπῆτι πλάι στὸ Νεῖλο· θὰ φτιάνω τὰγάματά μου μὲ τὴ λάσπη τοῦ ποταμοῦ καὶ θὰ τὰ στήνω σὲ κείνο τὸ φῶς σου πού θὰ μοῦ τὰ κάνει χρυσάφι... Σουλβία! Σουλβία! (Φωνάζει πρὸς τὴ θύρα, σὴν ἀρπαγμένους ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴν ἀνυπομονησία, ἀπὸ μιὰ λαχταριστὴ ὄρεξη νὰ ζῆσι). Μήπως θὰ εἶναι πρκαπολὺ ἀργά;
ΚΟΣΜΑΣ. Εἶναι πολὺ ἀργά. Ἐφτασε τὸ βαρὺ τὸ καλοκαίρι.
ΛΟΥΚΙΟΣ. Τί πειράζει; Τὰγαπᾷ ἐγὼ τὸ καλοκαίρι, τὴ ζέστη, καὶ τὴ λάβρα ἀκόμα. Ὅλες οἱ ρωδιές θάναί ἀνθιπνέουνε στὰ περβόλια, καὶ καμμιά φορὰ θὰ βρέξῃ, θὰ πέφτουνε μὲς τὴ λάβρα ἐκεῖνες οἱ ψυχάλες οἱ μεγάλες καὶ χλιαρὲς πού κάουνε νάνοστανεάζῃ ἀπὸ τὴν ἠδονὴ τῆ γῆ...

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ τὸ Χαμψίνι; ἔμα ὅλη ἡ Ἐρημος παναστχτῆ ἐναντικ στὸν Ἥλιο;
(Ἡ ΣΥΛΒΙΑ παρουσιάζεται στὸ κατώφλι, χαμογελώντας, ὅλη ἐμψυχωμένη ἀπὸ μιὰ φανερὴ ζωηρόδα. Ἐχει ἀλλάξει φόρεμα: φορεῖ ἀνοιχτότερα χρώματα, ἀνοιχτάτικα καὶ κρατᾷ στὰ χέρια ἓνα μᾶτσο ὄροσερὰ τριαντάφυλλα.)
ΣΥΛΒΙΑ. Τί λέτε, Δάλλο, ἐναντικ στὸν Ἥλιο; Μὲ φώναζες, Λούκιε;
ΛΟΥΚΙΟΣ (πιασμένο: πάλιν ἀπὸ κάποια ἀνήσυχη δειλία, σὴν τὸν ἄνθρωπο πού ἔχει ἀνάγκη νὰ παραδοθῇ στὸν πόθο του καὶ δὲν τολμᾷ). Νκί, σὲ φώναζα γιὰ τὴ δὲ σ' ἔβλεπα πᾶς νάρχεσαι... Ὁ Κοσμάς μου διηγόταε τόσα ὄρατα πράματα, ἀπ' τὰ ταξίδια του. Ἡθελε νὰ τὰκούγες κ' σὺ. (Κυττάζει τὴ γυναῖκά του μὲ μάτια στυλωμένα, σὴν νὰ τοὺς φανερώθῃκε κάποια νέα ὁμορφιά τῆς). Ἐτομαζόσων νὰ πᾶς ἔξω;
ΣΥΛΒΙΑ (κοκκινίζοντας λιγάκι). "Ἄ, κυττᾷς τὸ φόρεμά μου. Τῆθαλα γιὰ νὰ τὸ δοκιμάσω, μὰ κ' εἴταν ἰδῶ ἢ Φραντζέσκα... Ἡ ἀδερφή μου πρκαλαλεῖ καὶ τοὺς δυὸ σας νὰ τὴ συχωρίσετε πού ἔφυγε χωρὶς νάρθῃ νὰ σας χαιρετίσει. Βιαζότανε: τὴν περιμένουνε τὰ παιδιά τῆς. Ἐλπίζει, Δάλλο, γλί-

γορα νὰ πᾶτε νὰ τὴ δῆτε (Ἀκούμπᾷ στὸ τραπέζι τὰ τριαντάφυλλα). Κάθεστε νὰ φᾶμε μαζί, ἀπόψε;
ΚΟΣΜΑΣ. Εὐχαριστῶ. Ἀπόψε δὲ μπορῶ. Μὲ κρατεῖ ἡ μητέρα μου.
ΣΥΛΒΙΑ. Σωστό. Ἄδριο, τότε;
ΚΟΣΜΑΣ. Ἄδριο. Θὰ τοῦ φέρω, Λούκιε, τὰ δῶρά μου.
ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ παιδικὴ περιέργεια). Νκί, νκί, φέρ' τα, φέρ' τα!
ΣΥΛΒΙΑ (μὲ ἓνα κρυφὸ χαμόγελο). Θὰχῶ κ' ἐγὼ κῆρο ἓνα δῶρο.
ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἀπὸ ποιὸν;
ΣΥΛΒΙΑ. Ἀπὸ τὸ δάκκαλο
ΛΟΥΚΙΟΣ. Τί δῶρο;
ΣΥΛΒΙΑ. Θὰ δῆς.
ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ μιὰν ὀρη φαιδρῆς χαρᾶς). Θὰ δῆς καὶ σὺ πᾶσα ὄρατα πράματα μᾶρρε ἢ Κοσμάς: μεταξωτά, ἀρώματα, ἔπλα, σκαρβαλοῦς...
ΚΟΣΜΑΣ. Φυλαχτὰ γιὰ κάθε ἀρρώστια, γκόλφια γιὰ τὴν καλετυχία. Στὰ Τζέμπελ ἐλ-Τάττ, σ' ἓνα μοαττήρ: κόπτικο, βρῆκα τὸν πῶς θαματουργὸ ἀπὸ τοὺς σκαρβαλοῦς. Ὁ καλόγερος μου διηγόθη μιὰ μακρὰ ἱστορία γιὰ ἓνα κοινωβίτη πού, τὸν κτερο τῶν πρώτων διωγμῶν, κρύφτηκε σ'

δμως είναι προλετάρικη πρακτικότητα, με βάση την αληθινή θεωρία του ατομικού εγωισμού, του καθαρά ατομικού εγωισμού, κ' είναι το εγωιστικότερο απ' όλα τα συστήματα. Τοποθετούμε φανερότερα στην εξέλιξη των μορφών της κοινωνίας, που θα προσπαθήσουμε να εκθέσουμε, με βάση τον ατομικό εγωισμό.

(Στάλλο φύλλο τελιδώνει).

ΦΩΤΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

Πέφτει το φως του φεγγαριού στού κάμπου τὰ χορτάρια κι απ' τὸ κλαράκι ἐνού δεντρίου κρεμαίει μαργαριτάρια...

Και στού βοσκῶ που ἀνένουατος κοιμάται στού λειβάδι πέφτει τὰ δλόσογρα μολλιά γλυκό, γλυκό σὰ χάδι

Τόσο, ποὺ μὲς στὸν ἔπνο του τὸ χέρι της λογιάζει πὼς τὸν χαϊδεύει δλάπαλα και γλυκοαα αλλυίζει.

Κι ἀγουροξύνητος ξυπνῶ πριχῶ νὰ πάρη ἀγροῦλα και μάτια πλάι του κοιτῶ νὰ ἴδῃ τὴ βοσκῆπούλα.

Κι ἀγουροξύνητος ξυπνῶ πριχῶ ροδίση ἢ μέρα και τὸ μαράζι του ξεσπῶ λαλώντας τὴ φλογέρα...

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΑΥΡΑΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

- Νέαι Ἰδέαι τοῦ Τολτσῆ Δρ. 2.—
— Τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς μας ὑπὸ Τελιότη 1.50
— Κοινωνιολογικά πρῶδοξα. ὑπὸ Μάξ Ναρδάου 3.—
— Ὁ Βέρθερος τοῦ Γκαίτε 2.—
— Φιλοσοφία τοῦ Γάμου ὑπὸ Debay 2.—
— Ἡρωὶς τῆς Μακεδονίας δεῦνα εἰς πράξεις τρεῖς ὑπὸ Γ. Κούργη 1.—

Ἄπαντα πωλοῦνται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Α. Γαλανοῦ ὁδὸς Σταδίου 54.

ἔναν ὑπόγειο τάφο και βρῆκε ἐκεῖ μιά μοῦμια και τὴν ἔσυρε ὄξω απ' τὸ περιτύλιγμα της τῶν μπαλσαμων και τὴν ξαναζωντάνεψε. Κ' ἡ ἀναστημένη μοῦμια μετὰ τὰ ζουγκριστά της χεῖλη τοῦ ἔκαμε τὴν περιγραφή της παλαιᾶς ζωῆς της, ποὺ εἴτανε δὴν φασμένη μετὰ τὴν καλοαἰσθητική. Ἐπιτέλους, ἀμα ὁ κοινοβίτης θέλησε νὰ τὴν προσπληρώσῃ, αὐτὴ προτίμησε νὰ ξαναγεῖρη μέσα στὰ μπαλσαμά της πρῶτα ὅμως τοῦ ἔδωσε τὸ σκαρβαῖο τὸ φυλαχτάρη. Νὰ σὰς πῶ σὲ τί τὸν μεταχειρίστηκε ὁ κοινοβίτης και μετὰ τί περιστατικά οἱ αἰῶνες τὸν ἔκαμαν νὰ πέσῃ στὰ χέρια τοῦ κελῶ του Κόπτη, θὰ πῆγαίνα σὲ μάκρος πολὺ. Βεβαίως δὲν ὑπάρχει σ' ὅλη τὴν Αἴγυπτο ἄλλο: τὴν θυματουργό. Νὰ τος. Σὰς τὸν χαρίζω σὰς τὸν χαρίζω και στοὺς δύο σας. (Δίνε τὸ φυλαχτὸ στὴ Σύλβια, αὐτὴ τὸν κυττάζει μετὰ προσοχὴ κ' ἔστερα τὸν προσφέρει στού Λούκιου, μετὰ λάμψη στὰ μάτια της.)

ΣΥΛΒΙΑ. Τί μαθῆς ποὺ εἶναι! Εἶναι πῶς ὁ μορφὸς και ἀπὸ ζαφίρι. Κῦττα.

ΚΟΣΜΑΣ. Ὁ Κόπτης μοῦ εἶπε: «Μικρὸς σὰ διαμάντι, μεγάλος σὰ γραφτὸ τῆς μοῖρας!»

(Ὁ Λούκιος γυρίζει και ξαναγυρίζει τὴ μαγικὴ πέτρα μέσα στὰ δάχτυλά του, ποὺ τοῦ τρέμουνε ἄγο ἀπὸ τὴ συγκίνηση).

Χαίρετε, κι αἴριο μετὰ τὸ καλὸ. Καληνύχτα!

ΣΥΛΒΙΑ (διαλέγοντας ἀπὸ τὸ μάτσο ἕνα ῥόδο νὰ τοῦ προσφέρει). Νὰ ἕνα ῥόδο δροσερὸ γιὰ πλερωμὴ τοῦ φυλαχτοῦ. Νὰ τὸ πάτε στὴ μητέρα σας.

ΚΟΣΜΑΣ. Εὐχαριστῶ. Αἴριο μετὰ τὸ καλὸ. (Τοὺς ξαναχαριεῖται και φεύγει).

(Ἄκολουθε)

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ τὴν κλήρωσιν 28 Ἰουνίου (11 Ἰουλίου) 1909 τιμᾶται ἀντὶ μίας δραχμῆς.

ΚΕΡΑΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ:

Table with 3 columns: ΚΕΡΑΗ, Κέρδος, ἐκ δραχμ. Values range from 100,000 down to 50.

1000 ἐν ὄλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν..... 225,000

Γραμματία πωλοῦνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα και λοιπὰς δημοσίας ἀγορᾶς, εἰς τὰς Τραπεζὰς, εἰς τοὺς σταθμάρχας και στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων και τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς δραχμ. μίαν ἕκαστον γραμματίον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

Ὁ διευθύνων τμηματάρχης Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΧΕΙΟ

Φίλε μου Νουμά,

Διαβάζω στὶς ἐφημερίδες τὰ ἐκτακτὰ μέτρα ποὺ λαμβάνουν οἱ ἀρμόδιοι γιὰ νὰ προκόψῃ τὸ Λαχεῖο τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και τῶν Ἀρχαιοτήτων, βλέπω και τίς ρεκλάμες ποὺ τοῦ κάμουν κάθε μέρα, και γελῶ, μα και θυμῶνα μαζί τους. Ρεκλάμες ἀποκλειστικῶς γιὰ νὰ κεντήσουν τὸ αἶσθημα τὸ ἔθνικὸ και τίποτε περισσώτερον τῶρα τελευταῖα ἐμοίρασαν σὲ φυλλάδια και τὴν Ἱστορίαν τοῦ Κανάρη καλὰ και ἀγία ὄλα αὐτὰ, μα ἄς μάθουν οἱ ἀρμόδιοι εἰς πολὺ τὸ παραξενικὸτάκιαν και φτάνει πλέον γιὰ τὸ ἔθνικὸ αἶσθημα νὰ τὸ κεντήσῃ σὲ ἔθνικους ἑαῶνους και συνδρομὰς τὸ ἔνοσῶμε, μα ἔθνικες ρεκλάμες γιὰ ἕνα Λαχεῖο ποὺ λειτουργεῖ μετὰ τέτοιον σύστημα εἶναι εἰρωνεῖα και περιπέγχα γιὰ σκέψην, φίλε μου, νὰ πάρῃς ἕνα σπυρὶ ρίζι ἀπὸ ἕνα δλοκλήρο σακκί, νὰ σκαλίσεις μετὰ ψιλογράφο τὸν ὄνομα σου ἐπάνω και νὰ τὸ ἀνακατέψῃς καλὰ μετὰ τὸ σακκί, νὰ κεντήσῃς ἔπειτα μετὰ μιά βελόνα τὸ σακκί, και νὰ πεταχτεῖ ἔξω ἕνα σπυρὶ, και τὸ σπυρὶ αὐτὸ νὰ τύχῃ νὰ εἶναι τοῦ «Νουμά», πὼς σοῦ φαίνεται; εἶναι δυνατὸ νὰ ἐλπίζῃς; μα ἀδίκηφορο σὲ κοπανίζου μερικοί, και ὅμως τὸ σπυρὶ αὐτὸ θ' ἀνήκει εἰς ἕνα, ἀδίκηφορο ποῖον.

— Βεβῆκα! τί λόγος! Μὲ τὴν διχοφῶν πὼς 75 οἱ ὁ ἕνας αὐτὸς τυχαίνει νὰ εἶναι τὸ ἴδιον Ταμεῖο τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και διαβάζουμε στὴν ἐφημερίδα μετὰ τὴν αἴριον, πὼς αὐτὸ κερδιστὸς ἀριθμὸς 2 ὑπὲρ τοῦ Ταμεῖου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και γιὰ νὰ γίνῃται ποικιλία τὴν ἄλλη φορὰ τὸ γράφουν ἀλλίως πὼς εἶταν αἰκ τῶν μὴ πωληθέντων λαχνῶν και πᾶσι ἔλονται. Μιὰ και δύο ὅταν συμβῇ αὐτὸ μπορεῖ και νὰ τὸ χαροῦν οἱ πολλοὶ ἀπὸ ἀθήνα και πάλι, μα ὅταν συμβαίνει συχνὰ θεωρεῖται εἰρωνεῖα και προξενεῖ ἀηδία και ἀγαπάχτησιν. Κι ἂν φρεθῇ ἕνας ἀνόητος και πετάξῃ τὴ μπόμπα πὼς αἰδῶ, μαρὶ κατὰ μου, γίνεται καλπονόθεψι δὲν τὸ καταλαβαίνετε, γιὰ τὴν κερδίζει ὁ Στόλος; ὅποτε τί γίνεται, ποῖος θὰ βγάλῃ τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἀπὸ τὸν ὄχλον, και ποῖος θὰ πᾶσι νὰ ξεπουλήσῃ Λαχεῖα ἔστω και νὰ βυστάξῃ τοῦ κόσμου τίς ρεκλάμες και τὰ φυλλάδια τοῦ Κανάρη στὰ χέρια του;

Τὸ εἶπαμε πολλὰς φορὰς και τὸ γράψαμε, και ἐμμέσως και ἀμέσως, πὼς πρέπει νὰλλάξῃ αὐτὸ τὸ σύστημα τοῦ Λαχεῖου θ θέλομε νὰ προκόψῃ, μα τοῦ κάκου μάλιστα τοὺς ἐστειλάμε και σχέδια ἄλλου Λαχεῖου τίποτε. Νὰ, ἡ Τουρκία π. χ. προτίητερα τὰ κληνοῦσε μετὰ λύσσα τὰ Λαχεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, καὶ τίποτε δὲ μποροῦσε νὰ κάνει. Ὡσπου διοργάνωσε τὸ Λαχεῖο τῆς Γεωργικῆς Τραπέζης ἀριθμοὶ 250,000 πρὸς 2 λίρας ὁ ἀριθμὸς μεμισὰ, τέταρτα και ὄγδοα, γιὰ τοὺς φτωχοὺς. Διάρκεια ἕνα ἔτος, κληρώσεις 12 κάθε πρῶτῃ τοῦ μηνός κερδίζουν ἀριθμοὶ 62,500 δηλ. 1 στοὺς 4, ἐνῶ

στὸ δικὸ μας κερδίζουν 1 στοὺς 250, ἂν ἀγαπᾶς ὑπάρχουν κληρώσεις ποὺ ὁ πρῶτος κερδίζει 150,000 φράγκα, στὴν τελευταῖα δὲ κληρώσῃ ὁ 2 κερδίζει 250,000 φράγκα και ἀναλόγως οἱ ἄλλοι ἀριθμοὶ. Λοιπὸν ποῖος δὲν πᾶρναι ἀπὸ ἕνα τέτοιον Λαχεῖο; Ἐστὶ σιγὰ σιγὰ προχώρησε και ἔβλεπε στὴν ἀκρῃ και τὸ δικὸ μας τὸ Ἐθνικὸ ποὺ μετὰ τὴ βία δὲ μπορεσε νὰ τὸ καταφέρει.

Οἱ δικοὶ μας οἱ ἀρμόδιοι πηγαίνουν ἀνάποδα τὸ γουδὶ τὸ γουδοχέρι βλέπουν πὼς τὸ Λαχεῖο τους ὄλο και πίσω πηγαίνει, λαβαίνουν γραμματὰ πὼς αἰτία εἶναι τὸ σύστημα ὄχι, σοῦ λείει, θὰ τὸ ἐπιβάλλουμε μετὰ τὴ βία, νὰ λοιπὸν ρεκλάμες, νὰ και ὁ περίφημος Νόμος πὼς ἀπαγορεύεται ὄχι μόνον νὰ πωλᾶς και νὰγοράξῃς ξένα λαχεῖα, μα και νὰ γράφῃς ἀκόμα στὴν ἐφημερίδα τοὺς κερδισμένους ἀριθμοὺς τῶν ξένων μα ἐμένα αὐτὸς ὁ Νόμος μοῦ φαίνεται πολὺ ἀντισυνταγματικὸς και πὼς ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου. Ἄν τὰ Λαχεῖα, κ. Κουβέρνητη, εἶναι κακὸ πράμα και γι' αὐτὸ τ' ἀπαγορεύῃς, γιὰ τὴν βγάξῃς δικὰ σου λαχεῖα; ἂν ὅμως δὲν εἶναι κακὸ, γιὰ τὴν ἐμποδίζῃς νὰ πάρω ἐγὼ ἑαῖνο τὸ Λαχεῖο ποὺ μ' ἀρέσει, ποὺ θέλω; ἢ ἴσως μοῦ πᾶσι πὼς γυρεύω φύλλους στῆχερα; μα ἐκεῖνο τὸ ἀρθρὰκι τοῦ Νόμου, πὼς ἀπαγορεύεται και μεσὸ σὲ γραμματὰ νὰ στελεῖς ἢ νὰ λάβῃς ξένο λαχεῖο, μοῦ θυμίζει τὴν Τουρκικὴν ἀπολυταρχίαν και τὴν λογοκρισίαν της.

Μωρὲ πείσμα! καλὲ, οὔτε ὁ Μιστριώτης μετὰ τέτοιον πείσμα δὲν ὑπερασπίζεταν τὴν καθαρεύουσαν του, ποὺ ἴσως νὰ ἔχει και λιγάκι δικίον, γιὰ τὸν σοῦ λείει τὰ εἰκῆτα μας φάγαμε, τὸσον παρὰ ζοδιάσαμε γι' αὐτὴν, πὼς λοιπὸν νὰ τὴν καταστρέψουμε μεμικρὰ ἕνα τέτοιον οἰκοδόμημα; μα ἐσεῖς, ὁ ἀρμόδιος και ὁ μακάριος, ποὺ στηρίζετε τὸ πείσμα σας τὸ ἀρῆτικο ἢ;

Πάρτε τὸ σύστημα τοῦ Λαχεῖου τῆς Γεωργικῆς Τραπέζης τῆς Τουρκίας—ἐστὶ νὰ δεῖ καλὸ ἢ Πατρίδα και σεῖς—ἂ θέλετε μάλιστα κάμετε νὰ κερδίζῃ ἀντὶ 1 στοὺς 4 νὰ κερδίζῃ 1 στοὺς 2, βγάλτε 1,000,000 ἀριθμοὺς πὼς 20 φράγκα τὸ γραμματίον, ἀναλόγως τὸ 1)2, 1)4, 1)8, και ἂν σὰς μείνῃ 1 ἀριθμὸς ἀπούλητος νὰ με φτύσετε ἀλλίως μάθετὸ τὸ ἀπὸ μένα τὸν ἐλάχιστον πὼς τὸ Λαχεῖο τοῦ Ἐθνικοῦ μας Στόλου θὰ νουαγήσῃ, θὰ ναυαγήσῃ ἀσφαλῶς, ὄχι μόνον αὐτὰ τὸ μέτρα νὰ λάβετε, μα ἀκόμα κι ἂν φέρετε νομάντηδες, και πλουτίσετε τὸν περίφημο Νόμο σας, μα ἕνα ἄρθρο: πὼς ἀτιμωρεῖται μετὰ ἰσόδικα δεσμὰ ὅστις κατὰ φαντασίαν τολμήσῃ νὰ συγκρίνῃ τὰ ἔθνικα λαχεῖα πὼς τὰ ξένα, ἢ ἀπλῶς διαλογισθῇ τὰ ἀζήτητα κέρδη, ἢ τὸ σύστημα ξένων λαχεῖων και τότε, λέγω, νὰ εἴστε βέβαιοι εἰς εἰς αἰτίαι σας τὸ Λαχεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και τῶν Ἀρχαιοτήτων θὰ ναυαγήσῃ ἀσφαλῶς, μολονὶ ἐμεῖς δὲ θὰ πάψουμε νὰ τὸ ὑποστηρίζουμε, γιὰ τὴν, ξαναλέω, τὸ αἶσθημα ἐμεῖς τὸ ἔχομε περισσώτερον ἀπ' ὅσο φαντάζεστε, μα ἄλλο αἶσθημα και ἄλλο Λαχεῖο τυχερὸ.

ΤΟΥΡΚΟΜΕΡΙΤΗΣ

ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΩΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

(Από Πέμπτη σε Πέμπτη)

— Την περασμένη Παρασκευή η γιδο του Διαδόχου έδωσε τον όρκο του Έλληνα στρατιώτη και κατατάχτηκε στο Πεζικό με το βαθμό του ανθυπολοχαγού.

— Την περασμένη βδομάδα σε κάποια δίκη του Κακουροδικείου καταγγέλθηκε ο προϊστάμενος των ένορκων Σινάνης, συμβολαιογράφος, πως ζήτησε να πάρει από τον κατηγορούμενο 10 χιλ. δραχ. για να φροντίσει να τον άνωώσει. Η δίκη σταμάτησε κι ο Σινάνης φυλακίστηκε μαζί με κάποιο τοκογλύφο Ρουφογάλη που χρησίμεψε για μεσίτης σ' αυτή τη βρωμοδουλειά.

— Έφτά ύπαξιωματικοί από κείνους που λάβαν μέρος στο γνωστό προνομιευσιμάντο έπεσαν από το βαθμό τους και γινήκανε από οι στρατιώτες και δεκαπέντε τιμηθήκανε με πενήνταπέντε μέρους φυλάκιση.

— Το βράδυ, τον Απρίλη, θα γίνοντο στην Αθήνα 'Ολυμπιακοί αγώνες. Έτσι αποφάσισε το περασμένο Σάββατο η μεγάλη επιτροπή των 'Ολυμπιακών αγώνων που προεδρεύεται από το Διαόχο.

— Ένας λογίας του Πεζικού, ο Αντρέας, καταγγέλθηκε και θα δεκαπέντε στο Στρατοδικείο επειδή υπονήχησε εις στήν κατά του καθεστώτος μικρή μίληση στους στρατιώτες του λόχου του, την ώρα που τους έλαμνε θεωρία, για τα σημεριά πολιτικά μας χάλια.

— Την περασμένη Δευτέρα, το πρωί στάλθηκε και διαβάστηκε στα διάφορα στρατ. σώματα της Αθήνας η διαταγή του Γεν. Αρχηγού του στρατού, που τιμωρεί διακόσιους επίσημους και λογίας, τους πρώτους με ένα μήνα φυλάκιση και τους δευτέρους με είκοσι μέρες.

— Προχθ' έβλεπαν έπειτα την περασμένη Τρίτη σ' όλη σκεύον την Ελλάδα καθό τα γεγονότα από τις επαρχίες, η βροχή έβλαψε σημαντικά τα σπορία και τις ελίες. Με κι από τις αρκετά δυνατές καταιγίδες της Κιρκιακής βλαστή και σε σημαντικά τα χωριά της Βουλγαρίας, Βουλγαρίας, Κόσταλη, Βιτάση της Δαρδανίας, καθώς κι ένα δυο χωριά σιμά στην Πάτρα και στο Αίγιο.

ΤΙ ΘΕΛΑΜΕ

— Μεσοβήματα είναι να περπατάει και πο'ό σωστά, ή καλύτερα το περπατάει με το μέσοβημα, καθώς το γράφουν οι ημερησίως, τάχα κοροδοώντας. Έπειτα και η μουσική της Στέλλας Βολάνη, δεν είναι για μεγάλη όρχηστρα, καθώς γράφτηκε, παρά απλώς για την κλασική όρχηστρα, πλουσιωμένη με άρπη και με χαμηλό ζουρνά.

— Στο ποίημα «Γεννηθήκα» που τυπώθηκε στο 342 φύλλο του Νουμά, σελ. 2, πρέπει να διαβαστεί ο πρώτος στίχος έτσι:

Πώς στήν πρωινή λαμπράδα κι ο προτελευταίος:

Προς σπάνω στο στήθος σου.

— Με τον τίτλο «Το Ζήτημα» θα ξεκαρηνήσουμε να τυπώσουμε στο «Νουμά» μια φορά το μήνα, περίληψη για ό,τι γράφεται σε ημερησίως, περιοδικά κτλ., για το Γλωσσικό μας ζήτημα.

— Στη δουλειά όμως αυτή πρέπει να μάς βοηθήσουν και οι φίλοι, και γι' αυτό τους παρακαλούμε να μάς στέλνουν όποια σημειόδια ή περιοδικά γραφει τίποτα σχετικό με τον άγνωστο της Δημοκρατίας.

— Ένα πολύ καλό περιοδικό βδομαδιατικό βγαίνει τώρα στην Πόλη, ο «'Επίκαιρος». Διευθυντής του είναι ο κ. 'Αγ. Γεωργιάδης και η όλη του πάντα διαλεχτή.

— Ο φίλος φίλος Φιλάντας τυπωσε τα τραγούδια του «Ψαλτήρι της Νέας Δελφίνης» στην Κωνσταντία της Ρουμανίας. Για τα τραγούδια του Φιλάντα θα γράψουμε άργότερα στο «Νουμά».

ΤΟ ΜΟΤΟ ΜΑΣ
Με γλώσσα ζωντανή να πούμε ζωντανές ιδέες στο ζωντανό λαό.

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Έκδοσης στη ζωντανή μας γλώσσα των καλύτερων έργων των επί ξακουσμένων φιλόσοφων. Βγήκε κιόλα το πρώτο βιβλίο

ΤΟ ΕΞΡΙΖΩΜΑ ΤΗΣ ΦΤΩΧΙΑΣ

Το δεύτερο βιβλίο που θα έκδοθει σε λίγες μέρες είναι

H MANNA

Του Γάβριελ Γκόρντ

Συντροπή χρονιάτικα φρ. χρ. 15, έξαμηνια φρ. χρ. 7,50.

Laos' Monthly Library
306 w. 54 th. St.
New York, City.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατά την 30 'Απριλίου 1909

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Table with 3 columns: Description, 30 April 1909, 31 March 1909. Rows include: Ταμείον (Είς μεταλλικόν, Είς Τραπεζικά γραμμάτια, Είς κεραμικά γραμμάτια), Έξωτερικά έλσημοί, Δάνειον προς την Έλληνικήν Κυβέρνησιν, Όμολογια έθνικων δανείων, Ένοκα γραμμάτια Έλλην. Δημοσίου, Προξοφλήσεις, Καθυστέρησεις προξοφλήσεων, Δάνεια και άνοικτοί έλσημοί, Δάνεια επί ένεχυρώ έμπορευμάτων, Δάνεια και άνοικτοί έλσημοί επί όποθής, Δάνεια εις δήμους, λιμένας και λοιπά νομικά πρόσωπα, Χορηγήσεις εις γεωργικημάτια, Καθυστέρησεις χορηγήσεων εις γεωργικημάτια, Μετοχά εις έγχωριους έταιρείας, Συμμετοχή εις Τράπεζαν Κρήτης, Όμολογια λαχ. δαν. Έθν. Τρ. της Ελλάδος, Τοκομερίδι εν γένει, Καταστήματα Τραπεζής και κτήματα εις άναγκαστικών εκποιήσεων, Απαιτήσεις έπισφαλές, Έξοδα εγκαταστάσεως (έδους εαπίνης κατασκευής Τραπεζ. Γραμματίων), Διάφοροι λογαριασμοί, Λογαριασμοί τρίτων εν τώ έξωτερικώ, Λέγους εξαγορής συμμετοχής Κυβερνησεως εις κέρδη Τραπεζ. Γραμματίων, Έξαγορά προνομίου Προνου. Τραπεζής Ηπειροθεσσαλίας, Προμήθεια τροφής λαχειοφόρου δανείου (εις Τραπεζικά Γραμμάτια), Διάφορα.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Table with 3 columns: Description, 30 April 1909, 31 March 1909. Rows include: Μετοχικόν κεφάλαιον, Αποθεματικόν κεφάλαιον τακτικόν και έκτακτον, Τραπεζικά Γραμμάτια εν κυκλοφορία, Τραπεζικά γραμμάτια διδραχμα και μονόδραχμα, Καταθέσεις ένευ τόκοι εις μεταλλικόν, Καταθέσεις άτοκοι, Έπιταγαι πληρωταί, Μερίσματα πληρωτά, Καταθέσεις Δημοσίου προς χορήγησιν δανείων κατά τον ΒΦΜ' Νόμον, Διεθν. Οίκονομ. Έπιτροπή λέγους κατάθ. εκ δημ. ύπεγγ. προσόδων, Υπηρεσία Έθνικων Δανείων εις χρυσόν, Υπηρεσία Έθνικων δανείων εις τρ. γραμ., Καταθέσεις δημοσίου εις χρυσόν, Καταθέσεις Δημοσίου εις τραπεζικά γραμμάτια κατά τον Νόμον ΒΦΜ', Ένοκοι κατάθέσεις Δημ. εις χρυσ. διά την κατασκ. του Σ.Π.Δ.Σ., Καταθέσεις επί τόκω, Λαχειοφόρον Δάνειον εις χρυσόν, Υπηρεσία Λαχειοφόρου δανείου Τραπεζής 3% εις χρυσόν, Καταθέσεις Ταμειουτηρίου.

Έν Αθήναις τή 11 Μαΐου 1909.

Ο Διευθυντής του Λογιστηρίου Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΣΗΣ

ΣΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

το γραφείο (δρόμος Ζήνωνος 2) πουλιούνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τα έναι και 4,25 φρ. χρ. για το έξωτερικό, τάχα λουθα βιβλία του ΨΥΧΑΡΙΗ «Ένετρο του Γιαννίτση» — του ΠΑΛΛΗ «'Ηλιος και Φεγγάρι» — του ΦΩΤΙΑΔΗ «Το γλωσσικό ζήτημα και η Έκπαιδευτική μας αναγέννηση» — του ΕΦΤΑΛΙΤΗ «'Ιστορία της Ρωμοσύνης», «Μαζώχτρα και Βρωκόλακας» και «Νηριώτικες 'Ιστορίες» — του Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οί σκιές μου» — του ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝΕ «Το άνεγχείρητον (δράμα)» — του ΠΑΠΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία και Πατρίδα» — του ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τα Παλιά και τα Καινούρια» — του Γ. ΑΒΑΖΟΥ «'Η ματιά» — του Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

«Ζωντανό και πεδωμένο και «'Ο Άσπας» (δράμα) — του ΔΟΥΡΟΥ «Δαίμονες και Χίλια» (μεταφρ. Βουτιερβίδη) — του ΕΥΡΗΠΙΔΗ «'Η Μήδεια» (μεταφρ. Παργαλιάνη) — του ΣΟΦΟΚΛΗ «Ο Αίγας» (μεταφρ. Ζήσημου Σιδερή) Η ΙΑΙΩΔΑ μεταφρασμένη από τον Αλέξ. Πάλλη δρ. 2 και φρ. χρ. 2 1/2 με το εξώτερον. Ο ΑΘΡΕΨΗΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ της κ. 'Αλεξάνδρας Παπαμάκου, χρονοδωμένος δρ. 1 1/2 και φρ. χρ. 2, για το έξωτερικό. Το ΙΔΑ «'Ησπεριον και ήρόν» άσμα δρ. 2. Το Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ Πλουτολογία του άδελφου λογιματώ του Κάντ (δρ. 1) — Το δημολογικό ζήτημα στην Αγγλία (δραμά 50). Το Σ. ΣΚΙΠΗ «'Η μεγάλη αύρα» δρ. 2.